LK

DRAUGAS

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1967 METAI, VASARIO MĖNESIO 25 D. / FEBRUARY 25, 1967 / PART TWO NR. 47 (8)

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Kodėl neatsimokėčiau už tai

VACYS PETRAUSKAS, 16-TOJO "DRAUGO" ROMANO KONKURSO MECENATAS, APIE LITERATŪRĄ, TEATRĄ, STATYBAS IR KELIONĘ Į LENKIJĄ

Artėjant "Draugo" literatūros šventei - koncertui (kovo 5 d.), pasitaikė proga užšnekinti šešioliktojo "Draugo" romano konkurso mecenatą **Vacį Petrauską** įvairiomis, visiems įdomiomis dabarties gyvenimo temomis. Pasirodo, kad gerb. Mecenatas yra ne vien tik Chicagoje žinomas statybininkas, bet ir teatro žmogus, neužmirštas taipgi literatūros, nesėdįs vietoje, bet mėgstąs ir po pasaulį pasižvalgyti. Iš to pokalbio, iš papasakotų įspūdžių ir susidarė ši klausimų ir atsakymų pynė.

— Kokiomis aplinkybėmis ir kaip apsisprendėte skirti šiam romano konkursui premiją?

— Niekad apie tai net nesvajojau. Ir kai prieš metus laiko aplankė mane įstaigoje vienas gerai pažįstamas tėvas marijonas, tai aš niekad nebūčiau atspėjęs, kokią slaptą mintį mielas svečias su savimi nešiojas.

Išgirdęs, kad esu kviečiamas tapti sekančio "Draugo" romano mecenatu, aš pradžioje labai nustebau. Po ilgesnio, draugiško pasikalbėjimo paprašiau duoti man truputį laiko apie tai pagalvoti. Galvoti sekėsi neblogai. Juk per visą tą laiką lietuviai daugiausia mane rėmė. Kodėl dabar, esant sąlygoms, bent dalinai neatsimokėti už tai, paremiant lietuvių literatūrą? Šitaip pats save prikalbėjęs, paskambinau į "Draugą" ir pasakiau "taip".

— Kaip vertinate "Draugo" romano konkursus ir kuris ligi šiol premijuotųjų romanų Jums labiausiai patinka?

— "Draugas" tikrai vertas didelės pagarbos ir pagyrimo už tokią gražią romanų premijavimo iniciatyvą. Visi premijuoti romanai yra geri, bet man asmeniškai tai geriausiai patiks šis paskutinysis, šešioliktąją "Draugo" premiją laimėjęs, rašyt. Pr. Naujokaičio romanas "Žydinčios dienos". Jis man bus už visus romanus geriausias, gražiausias ir kartu pats brangiausias...

— Jūs net tūkstantį skiriate romanui, bet kaip pats romaniuko neišgyvenate ir iki šiol vis liekate nevedęs?

— Šį kartą gal reikėtų man prisidengti penktuoju konstitucijos straipsniu ir į tokį inkriminuojantį klausimą jokio atsakymo neduoti... Tikrosios viso to priežasties aš ir pats nebežinau. Greičiausiai todėl, kad, gal būt, nebesu pakankamai gražus ir patraukliu būdu nebetinku į romanų personažus... Sunku pasakyti, ar šiame krašte nevedę vyrai pralaimi ar laimi? Kartais man atrodo, kad, būdamas vedęs, aš daug ko iš viso nebūčiau pasiekęs. Gal būt, net mano apsisprendimas skirti romanui premiją būtų buvęs labai mikliai mano brangiosios užgesintas. Skaitau didele privilegija neturėti ant savęs "boso"...

— Jūs esate ir sėkmingas aktorius. Ką manote apie lietuvių teatro reikalus Chicagoje?

— Pirmiausia aš niekad nesijaučiau aktoriumi esąs, o tuo labiau sėkmingu. Kas liečia lietuvių teatro reikalus, tai tokio lietuvių teatro Chicagoje iš viso nėra. Yra Liet. scenos darbuotojų s-ga, kurios nariu, berods, ir aš esu. Pati Sąjunga buvo įkurta Pirmojo liet. kultūros kongreso metu Chicagoje. Įdomu pastebėti, kad tose įkurtuvėse dalyvavo trys lietuviai aktoriai. Du iš jų niekad patys į S-gą neįstojo, o trečiasis įstojo, bet apsigalvojo ir vėl išstojo...

Sakykime, kad vardas visai nesvarbu — svarbu teatrinė veikla. Neretai matome, kad mūsų teatriniuose pastatymuose nelabai gausiai lankosi publika. Dalinai tai gal yra ir dėl to, kad anie mūsų pastatymai vyksta retokai ir nesistemingai. Publiką reikia prie to priaugin-ti. Sakykim, kad ir į Chicagos Liet. operos spektaklius pradžioje ne visi bėgdavo su džiaugsmu. Gal ne vienas ir pyk damas eidavo? Pykdavo, kad nėra kitos išeities, po to juk visi kalbės, diskutuos, o jis neturės ką sakyti... Vėliau žmonės apsipranta ir eina todėl, kad jau pradeda patikti.

Džiugu girdėti, jog kovo mėnesį turėsime progos pamatyti vėl net du dviejų iškiliųjų mūsų režisierių pastatymus.

Vacys Petrauskas, 16-tojo "Draugo" romano konkurso mecenatas, literatūros labui paskyręs 1000 dolerių.

— Skaitytojas iš manęs tai labai prastas. Laiko tam lieka tikrai labai mažai. "Draugą" tai peržiūriu kasdien, kokį amerikietišką laikraštį irgi reik bent akimis permesti. Prisėsti ilgiau ką nors skaityti rečiau prisitaikau, bet kartais prisitaikau.

— Esate statybos specialistas, tad kaip Jūs manote, ar geriau naujus namus statyti, ar pirktis jau kitų pastatytus? Ar lietuviai yra praktiški šitoje srityje?

— Gal nevertėtų nė norėti, kad aš kapočiau tą šaką, ant kurios sėdžiu, patarinėdamas geriau pirktis kitų pastatytus namus. Bet dažniausiai žmogus įsigyja naują namą tik vieną kartą savo gyvenime. Pasisamdęs patikimą kontraktorių, jis turės tokį namą, apie kurį gal visą gyvenimą svajojo. Kiekvienas kampelis bus padarytas taip, kaip jis pageidauja. Tuo tarpu, pirkdamas jau pastatytą namą, jis tų galimybių neturės. Amerikiečiai čia turi būdingą išsireiškimą: "Take it or leave it". Kalbant apie praktiškumą, tai lietuviai yra labai atsargūs, sunkiai apsisprendžia, kas ne visada reiškia praktiškumą. Praktiškais reikėtų skaityti tuos, kurie iš anksto tinkamoje vietoje nusiperka žemės sklypą. Turint sklypą, namą galima pastatyti, kada tik atsiranda tam tinkamos sąlygos.

— Kaip Jūs manote, ar namų kainos kils, ar stovės vietoje, ar kris?

— Girdėjau kalbant, kad kažkada šiame krašte alaus gorčius kainavo 5 centus. Ir ta kaina buvo pastovi. Bet dabar yra jau visai kiti laikai, ir visi keliai veda tik į viršų. Ir dirbantieji dar niekad tiek daug neuždirbdavo kaip dabar. Manau, kad neperdėsiu, pasakydamas, jog statybos darbininkas šiuo metu gauna inžinieriaus atlyginimą. Tačiau, nežiūrint to, jam atlyginimo kėlimas kasmet yra iš anksto numatytas. Taip pat statybinių medžiagų kainos nuolat kyla, kadangi niekas tų dalykų šiame krašte nekontroliuoja. Apie kainų kritimą negali būti net kalbos. Tai galėtų atsitikti tik kokio nors staigaus ekonominio lūžio atveju, kurio juk nieks nenumato. Faktinai tai yra tikra infliacija, kurią visi neigia. Aš manyčiau, kad šiuo metu daug geriau turėti skolos, negu daug pinigų banke.

— Ar patartumėte lietuviams eiti į statybų verslą?

— Kiekvienam lietuviui, turinčiam pakankamai drąsos ir gabumų, patarčiau eiti į verslą. Į kokį verslą? Čia jau kitas reikalas. Kiekvienas privalėtų jausti, kokiam verslui jo patyrimas ir sugebėjimai geriausiai tinka. Labai daug verslininkų kiekvieneriais metais bankrutuoja. Daugeliui taip atsitinka todėl, kad netinkamą verslą jie buvo pasirinkę.

— Buvo girdėti kalbų, kad Jūsų stambius rūmus prie 69 g-vės ir Campbel nupirko vyskupas Cody, kuris čia ruošiasi apgyvendinti negrus. Ar tiesa?

— Tai buvo kažkurių žmonių tik jiems vieniems težinomiems tikslams išgalvotas pokštas. Niekada nesu net pagalvojęs tą namą parduoti. Be to, aš taip pat priklausau Chicagos Pietvakarių namų savininkų organizacijai, kuri gi spyriuojasi prieš panašius planavimus.

— Kodėl savo įstaigą pavadinote "Vacys Construction Co."?

— Pradžioj vadinausi pavarde. Bet Petrauskų Chicagoje yra labai daug. Net tame pačiame namų statybos versle yra žmonių su ta pačia pavarde, tai dažnai žmonės vis pasiklysdavo. Visokių netikėtumų įvykdavo, kartais net daug kam atrodė, kad tai yra vienas ir tas pats Petrauskas. Suprantama, kad biznyje tokie dalykai labai kenkia, todėl jau eilė metų, kai palikau savo pavardę nuošaly ir pasivadinau tiesiai savo vardu, būtent: "Vacys Construction Co." Amerikiečių niekas manęs pavarde ir nevadina. Būtų malonu, kad ir lietuviai dažniau mane vardu, o ne pavarde vadintų.

●

— Girdėjome, kad neseniai lankėtės Lenkijoje. Kokius ten įspūdžius patyrėte?

— Turiu labai artimą draugą, gyvenantį Poznanėje, kuris vis mane kviesdavo jį aplankyti. Be to, sesuo iš Lietuvos parašė, kad jos sūnus su žmona važiuos į Lenkiją aplankyti ten esančių giminių. Susidarė man dvi progos: pamatyti seną draugą ir gimines kartu. Jau daug metų jokių atostogų neturėjęs, nutariau truputį paatostogauti ir praeitų metų lapkričio 15 d., sėdęs į lėktuvą, po 20 valandų kelionės atsidūriau Poznanėje. Vidurnaktį pasibeldęs į savo draugo duris, aš jį labai nustebinau, kadangi pranešimo apie mano atvykimą jis dar buvo negavęs. Tą savo pranešimą aš pats priėmiau sekančią dieną. Išbuvęs Poznanėje savaitę laiko, išvažiavau kartu su draugu ieškoti giminių. Du dalykai Lenkijoje yra labai geri. Vienas — visiška judėjimo laisvė, o antras — amerikiečių doleris yra labai brangus, todėl pragyvenimas Lenkijoj mums labai pigiai kainuoja.

— Ar turėjote progos nuvykti ir į Suvalkų trikampį, kur dauguma lietuvių gyvena?

— Taip, tą progą aš turėjau. Pasirodo, mano seserėno giminė ne tik slauni, bet ir plati. Net penki tikri jo žmonelės dėdės gyvena Lenkijoje. Keturi ūkininkauja Mozūrų krašte ir vienas gyvena Seinuose. Visi jie po karo atsikėlė ten gyventi iš Lietuvos. Susitikimas su sesers sūnum ir jo žmona, kadangi nebuvome vieni kitų anksčiau

(Nukelta į 2 psl.)

Vacio Petrausko, "Draugo" romano mecenato ir statybininko, rezidencija ir įstaiga Marquette Parke, 2457 W. 69th Str., Chicagoje.

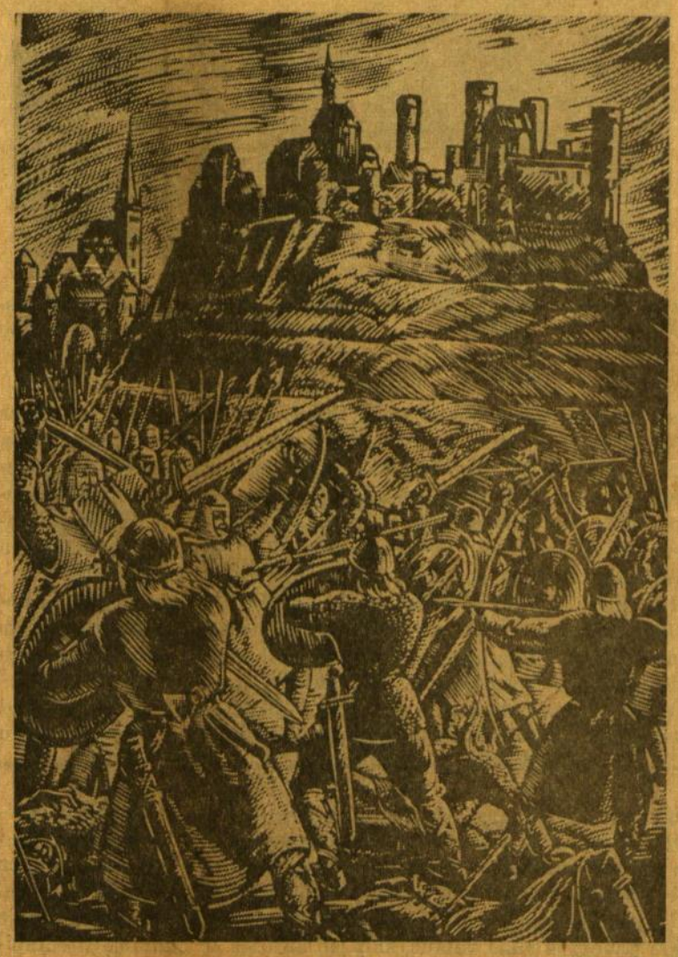

Paul Luhtein (estas) Estų laisvės kova prie Talino 1343 m. (Estų tauta vasario 24 d. taipgi minėjo 49-tąsias savo nepriklausomybės paskelbimo metines).

Šiame numery:

- Prie atdarų durų.
- Pokalbis su "Draugo" romano konkurso mecenatu Vaciu Petrausku.
- Apie naują apysaką jaunimui ir kitas knygų problemas.
- Vlado Šlaito eilėraščiai.
- Vakarų kultūros augintinis — šių laikų romanas.
- Premijuotojo romano ištrauka.
- Nemirtingumas ar prisikėlimas iš mirties.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.

Kertinė Paraštė

PRIE ATDARŲ DURŲ

Gyvename didelių pasikeitimų laikus: dideli pasikeitimai vyksta bažnytiniame gyvenime; dideli pasikeitimai darosi ir politiškai kultūriniame gyvenime ir kovoje už Lietuvos laisvę. Abeji jie reikalauja iš mūsų sugebėjimo juos pažinti ir blaiviai apsispręsti.

Bažnyčia yra mūsų dienomis atidariusi visą eilę durų, kurios buvo uždaros 400 metų. Per tas duris jau dabar patraukė toks stiprus vėjas, kad ne vieną ištraukė iš Bažnyčios. Tačiau tai nereiškia, kad mes turėtume stverti tas duris vėl uždarinėti. Tokių atdarų durų galima suminėti keletą: pirmiausia ekumeninis sąjūdis, pripažįstąs, kad yra religinių vertybių ir anapus kat. Bažnyčios ir skatinąs mus religiškai su kitaip tikinčiais santykiauti. Toliau gimtosios kalbos įvedimas liturgijon, automatiškai Mišias pratęsia į kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą. Tai mums lietuviams išeivijoje kelia naujų rūpesčių ryšium su mūsų kalba, tačiau mės negalime to nevertinti. Arba vėl paimkime tokį pasauliečių įvedimą Bažnyčion su aktyviu balsu. Jis dar nėra parodęs savo reikšmės, bet net drąsiausi spėjimai nelabai gali drįsti nustatyti šiam pareiškimui formas, kokias jis, slenkant dešimtmečiams ir amžiams, įgaus. Mažiausiai pasauliečių pastebėtas yra naujas administracinis Bažnyčios pasitvarkymas, įvedant tautų vyskupų konferencijas, kaip privalomą sprendžiantį organą. Su šiuo patvarkymu pasidaro taip daug, kad atsiranda naujas valdantis organas Bažnyčioje, kuris įsiterpia tarp vyskupų ir popiežiaus. O ką jau bekalbėti apie sąžinės laisvės principo, nors glūdinčio nuo amžių Bažnyčioje, įšėlimą į pirmaeilės reikšmės vietą. Jis ilgainiui gerokai keis ir mūsų dorinį mokymą. Jis nekeis dorinių principų, bet keis jų pritaikymo praktiką.

Tiek apie Bažnyčios naujumus. Dabar pažiūrėkime į mūsų politiškai kultūrinius naujumus. Lietuvoje išaugo nauja inteligentinė karta, nors komunistiškai išauklėta, bet pilna tautinių, kultūrinių ir net religinių ilgesių.

Iš kitos pusės, okupacinė valdžia, gal būt, kaip tik šio fakto paskatinta, keičia savo taktiką. Vietoj mus persekioti ir kaltinti, pradeda mus vilioti. Mes puikiai atsilaikėme prie šui, kai jis mus žudė, bet kyla klausimas, ar mes rasime tinkamą laikyseną besikeičiančios situacijos atžvilgiu. Yra nemažo pavojaus, kad priešas, nenugalėjęs mus jėga, gali mus suvilioti pažadais ir net dovanomis, kaip jis tai yra daręs paties okupavimo momentu. Žinoma, mes negalime likti abejingi tos šviesuomenės atžvilgiu, kuri, nors komunistiškai išauklėta, turi giliai įsisėdusių mūsų kultūros daigų. Tačiau nelaisvė yra faktas. Ji meta ant jų savo šešėlį. Jie nėra savo paties atstovai. Atsiminkime, kaip mes jautėmės vienos ar kitos okupacijos metu: mes laukėme karo, nepaisant jo nešamų nelaimių, kai buvome sovietų okupuoti. Mes sveikinome amerikiečių bombonešius, būdami Vokietijoje, nors jie ne vienam iš mūsų betarpiškai mirtimi grasino. Atsimindami tai, paklauskime savęs, ar mes gerai suprantame Lietuvos šviesuomenės mintis ir širdis ir ar nebūsime kada jų pačių pakaltinti kaip tik dėl to, kad jų paklausėme. Nelaisvė turi taipgi savo logiką.

V. Bgd.

KODĖL NEATSIMOKĖČIAU UŽ TAI

(Atkelta iš 1 psl.)

matę, buvo jaudinančiai įdomus. Vyras daugiau kaip šešių pėdų aukštumo, bebučiuodamas savo dėdę iš Amerikos, išsuko man sprandą, dvi dienas po to negalėjau gerai galvos pasukti. Vaišingumas čia nepaprastas, net įkyrus. Nė nebandyk atsistoti, tuojau tau kiša kėdę ir prašo sėstis. Nuskausdavo šonus nuo to viso sėdėjimo, valgymo ir gėrimo. Laimei, kad būdavo sandėlyje pripiaustytų malkų. Paėmęs kirvį, kai pradėdavau aš tas malkas skaldyti, tai tuoj smagiau pasidarydavo, o gaspadorius patenkintas juokdavos, kad jis niekad netikėjo, jog amerikonas skaldys jo malkas.

Po to nuvykome pas penktąjį dėdę į Seinus. Aš esu dzūkas, o Suvalkų trikampis yra ne kas kita, kaip lenkų pasigrobta Dzūkijos dalis. Prieš daugelį metų mano vyriausias brolis Jonas lankė gimnaziją Seinuose ir kaž kokio sąmyšio metu ten žuvo. Buvau dar visai mažas, bet gerai prisimenu, kaip mano mama labai verkė. Aš visą laiką labai norėjau pamatyti senuosius Seinus ir tas vietas, kur gyveno, mokėsi ir žuvo mano a. a. brolis Jonas. Galų gale tas mano noras išsipildė, buvau Seinuose ir ten praleidau keturias dienas. Visi lietuviai ten kalba dzūkiškai, ir aš jaučiausi tikrai esąs savame krašte.

— Taip arti būnant, ar nebandėte nuvykti arčiau prie Lietuvos sienos?

— Seinuose gyvenąs dėdė turi lengvą, mažą mašinėlę. Vieną dieną, prisipylę benzino, nuvykome ir prie pat Lietuvos sienos. Sargybinių nesimatė, bet grėsmingai į mus spoksojo graudūs, trim kalbom užrašai "Peržengti sieną griežtai draudžiama"! Dešinėje, po mūsų kojomis nusitiesęs tyvuliavo Galadusio ežeras. Kairėje — krūmais ir medžiais apaugęs slėnis. Už jų arimai, kalneliai, trobesiai, pušynėliai — tai jau Lietuva. Gal už 15—20 km. ten gyvena mano sesuo. Su josios sūnumi ir marčia mes stovime čia kartu, žiūrime ton pusėn... tai yra viskas. Bet vis dėlto dar visai neseniai mačiau aš Lietuvą ne iš tolo, kaip poetas Bern. Brazdžionis sako, bet mačiau aš Ją iš arti...

— Kaip su vietine lietuvių veikla?

— Seinuose savo būstinę turi Lietuvių kultūros d-jos valdyba, kur vadovauja visai Suvalkų trikampio lietuvių veiklai. Buvome pas juos užėję. Labai nuoširdžiai jie mus priėmė, pavaišino ir mielai apie visą veiklą painformavo. Jos pirmininkas yra jaunas, gabus, energingas ir draugiškas vyras. Eug. Petruškevičius. Bet kartu jis yra ir LVKC CV gen. sekretorius ir visa lietuviška veikla ten juda tik per kompartijos prizmę. Klausiau, ar jie gauna Amerikos lietuvių spaudos. Sakėsi gauną net du liet. laikraščius: "Vilnį" ir "Laisvę". Siūliau užprenumeruoti jiems "Draugą" ar "Naujienas". Bet turėjau suprasti, kad šitai jiems nepakeliui. Girdėjau žmones kalbant, kad pirmininkas neblogas žmogus, dažnai skriaudžiamą lietuvį užtariąs. Nežiūrint visokių laisvių garantavimo įstatymais, vis dėlto Lenkijos lietuviai, kaip tautinė mažuma, yra gerokai skriaudžiama.

Seinų katedra, kurioje palaidotas poetas vyskupas Antanas Baranauskas.
Nuotrauka B. Trumpausko

— Kaip iš viso atrodo žmonių gyvenimas Lenkijoje? Kaip atrodo naujai atsistačiusi Varšuva?

— Man susidarė įspūdis, kad šiuo metu Lenkijoje vis dėlto yra daug geriau, negu Rusijon inkorporuotuose kraštuose. Ūkininkai daugumoje yra laisvi, nesuvaryti į kolchozus. Žmonės apsirengę švariai, skoningai, bet ne per daug puošniai. Jaunimas mėgsta pamėgdžioti Vakarų madas, bet jų plaukai nėra tiek ilgi, kaip mūsų jaunimo, ir kelnės, kad ir siauros, bet ne tiek, kaip pas mus. Krito man į akis tai, kad nemačiau, net ir jaunų žmonių veiduose, to nerūpestingo linksmumo, kurį čia esame pratę matyti kiekvieno jaunuolio veide.

Varšuvoje iš viso praleidau apie savaitę laiko. Naujai atsistačiusi Varšuva yra iš tikro graži ir moderniška. Gatvės plačios, namai nauji, dideli, gražūs. Tačiau man asmeniškai labiau patiko vaikščioti po užsilikusį senąjį miesta, kur tikrai esi senoje Lenkijos sostinėje. Seni, karo metu sugriauti karališki pastatai, kur anais laikais apsistodavo pats Lenkijos karalius Jogaila, vėliau Pilsudskis (vis tai mūsų krašto žmonės), yra atstatomi, restauruojami senuoju anų laikų stiliumi.

Vienas dalykas Lenkijoje gadina vaizdą — labai negražus elgetavimas stotyse, viešbučiuose ir kt. Amerikietį ten tuojau atpažįsta ir daug kas puola neva jam patarnauti, o tuo pačiu įkyriai prašyti dolerių: "Panie prosze doliara jednego zelioniego"...

Aplamai, savo kelione Lenkijon esu labai patenkintas. Pamačiau seniai matytą draugą ir gimines, bet oras pasitaikė visą laiką blogas. Negalėjau kaip reikiant pasigrožėti nei Mozūrų ežerais, nei kitais dalykais, nes visą laiką lijo ir snigo. Todėl grįžęs, išsprukau dar porai savaičių čia pat į mūsų Floridą, kur jau tikrai pailsėjau.

Poeto vysk. Antano Baranausko amžino poilsio vietą Seinų katedroje.
Nuotrauka B Trumpausko

APIE NAUJĄ APYSAKĄ JAUNIMUI IR KITAS KNYGŲ PROBLEMAS

Gintarės Banaitytės - Ivaškienės premijuotąjį "Baltąjį stumbrą" pasitinkant

JERONIMAS IGNATONIS

Gintarė Banaitytė - Ivaškienė, BALTASIS STUMBRAS. Premijuota istorinė apysaka jaunimui. JAV LB Kultūros fondo leidinys, nr. 28. 1966 m. Knyga iliustruota dail. **Janinos Marks,** kietai įrišta, 9½ x 7 inč. formato, kaina $3.60, gaunama pas knygų platintojus ir "Drauge".

*

1964 metais, Lietuvių fondui paskyrus $500.00 premiją, JAV LB Švietimo tarybos vardu buvo paskelbta premija (ne konkursas) už geriausią jaunimui skirtą poezijos rinkinį, scenos veikalą ar beletristikos kūrinį. Į paskelbimą atsiliepė 21 autorius, prisiuntę ne slapyvardžiais 9 eilėraščių rinkinius ar poemas, 7 scenos veikalus ir 8 beletristikos kūrinius. Komisija premijuotinam veikalui atrinkti buvo sudaryta iš 3 rašytojų ir dviejų mokytojų: rašytojai — Benys Babrauskas, Kazys Bradūnas, Česlovas Grincevičius ir mokytojai — Juozas Plačas ir Jūratė Juozevičiūtė — jaunosios kartos atstovė.

Komisija, nuodugniai susipažinusi su visais prisiųstais veikalais, rado tris artimai vienodo lygio, bet nerado nė vieno išskirtinio iš visų. Todėl, neturėdama aiškių taisyklėse nuostatų premijos klausimu, padarė tokį sprendimą — premiją suskaldė į tris dalis: vieną premiją $200.00, ir dvi po $150.00. Balsavimo keliu $200.00 premija teko **Ivaškienei** už istorinę apysaką "BALTASIS STUMBRAS", o kitos dvi po $150.00 **Juozui Švaistui** už "SAUNUS PENKETUKAS" ir A. Norimui už "BE NAMŲ". **"Baltasis Stumbras"** štai dabar pasirodo, o kitos dvi ruošiamos spaudai.

Apie šios knygos autorę skaitytojai ras trumpą apybraižą knygos aplanke. Iš tikrųjų apie autorę nedaug ką galime pasakyti, nes ji dar tik pradeda savąjį kūrybinį kelią. Galima tik pasidžiaugti, kad tai yra jaunosios kartos rašytoja. Reikia palinkėti autorei, kad kartą pradėjusi, nesustotų, kaip daugelis jaunųjų, gražiai pasirodę, vėliau kažkur paskendo. Remiantis pačios autorės žodžiais, galima tikėtis susilaukti ir daugiau. Viename laiške ji rašo: "Nesitikėjau laimėti, bet laimėjusi pajutau didelę paskatą rašyti. Pasijutau, kad ir aš galiu šį tą parašyti".

Tiesa, "Baltasis Stumbras" kažko staigmeniškai naujo į mūsų literatūrą kaip ir neneša. Yra tik daugiau pasikartojimas to, kas prieš gerą pusšimtmetį mūsų literatūroj jautriai išgyventa. Tai yra tolimas pietariškojo romantizmo atgarsys. Naujovių ieškotojai neras šiame veikale jokių naujų bandymų, naujų užmojų ar naujų prasiveržimų, kas yra šiais laikais madoje. Autorė nepasidavė plačių galimybių vilionėms, kurios pačiai autorei galėtų būti ir pelningos ir naudingos, bet nebūtinos mūsų tautiniams interesams, liko ištikima tradicinei, jaunimui skiriami literatūrai. Visa tai suprantama ir pateisinama, nes šis jos kūrinys skiriamas jaunimui, pradedančiam skaityti ir iki neriboto amžiaus. Autorės tikslas — ne naujų kelių ieškoti, nesiveržti ir nesivaikyti tų galimybių, kurios labai lengvai išveda iš lietuviškos orbitos ir stipriai kūrybingą asmenybę, bet ieškoti mūsų tikėjimui ir siekimams atramos mūsų tautos istorijos iškarpose, ieškoti ten asmenybių ir didvyriškumo pavyzdžių, kas jaunam skaitytojui yra įdomu ir aktualu.

Kitas klausimas, kiek autorei pasisekė atkasti tos istorinės tikrovės. Be abejo, trumpoje apybraižinėje apysakoje nėra įmanu plačiai praplėšti tą istorinę uždangą, už kurios pajustume erdvę ir saulę, Lietuvos gamtą, gyvus žmones, kalbančius ir kovojančius, bet vis dėlto kiekvienu atveju turėtų būti bent lašelis istorinės gyvybės.

Premijuotosios apysakos turinys paprastas ir nesudėtingas. Rikio sūnus paklysta miške ir išgyvena siaubingą klaidžiojimą. Prisijaukina ir susidraugauja su vilkiuku, atsitiktinai miške užtinka slaptą kalavijuočių užeigą, kurioje atranda anksčiau pavogtus rikių vaikus, kaip įkaitus. Po ilgų gudravimų, rodomos drąsos ir sumanumo, vilkiukui padedant, vaikai iš nelaisvės išvaduojami, po to atsiduria savųjų žmonių pilyje, kurią kalavijuočiai, lietuvio išdaviko vedami, užpuola, sudegina, tik gudraus krivio dėka daugelis pilies gyventojų išvengia mirties, kol galų gale ateina Mindaugo kariai, išlaisvina visus iš apsupimo ir visiško sunaikinimo. Tose kovose stumbras, kaip pergalės simbolis, vis pasirodo miško pakraščiuose ir išnyksta. Jo niekas nėra pagavęs, niekas nėra nušovęs baltojo stumbro. Jis pasirodo, įspėdamas pavojų ir padrąsindamas kovoje.

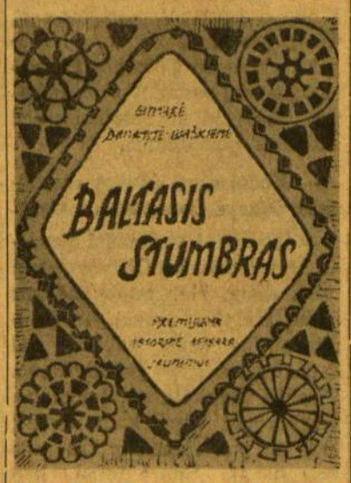

Gintarės Banaitytės - Ivaškienės premijuotosios apysakos "Baltasis stumbras" viršelis, pieštas dail. Janinos Marks.

Iliustracinis knygos apipavidalinimas atliktas dailininkės Janinos Marks. Iš paviršiaus žiūrint, jis yra įdomus ir patrauklus. Vinjetės, piešiniai, abstraktiškas spalvų margumynas su tautinio rašto užuominomis. Bet tikrumoje visa tai maža ką bendro turi su knygos turiniu. Meninis apipavidalinimas knygos nepapildo, bet eina sauskirai. Aiškiai matai šioje knygoje du debiutantus: rašytoją ir menininkę. Jiedvi eina knygoje lygiagreta, nesutapdamos nė vienu tašku, tik kai kur paraboliškai priartėja viena prie antros. Atrodo, lyg dvi solistės vienoje scenoje tuo pačiu metu dainuotų skirtingas arijas. Pasirink tik vieną iš jų, bet ne abi kartu. Jaunieji skaitytojai nėra tiek išprusę, kad galėtų iš karto gėrėtis knygos autorės ir menininkės kūryba. Jie mieliau pageidautų knygoje ir autorės ir dailininkės sutapimo, jų meninės vienumos.

Knygos kelias yra sunkus, o ypač jaunųjų autorių. Išprususiam skaitytojui ir tas nepatinka ir tas negerai. Vienas, kad ir pigus kritiškas žodis lengvai atbaido skaitytojus. Knyga be skaitytojų, tai šauksmas be atgarsio. Mes esame perdaug kritiški patys sau. Ten, už tvoros matome žydinčius sodus, o savojoje pastogėje ir deimantų blizgėjimo nepastebime. Kaip pritraukti ir sutelkti lietuviškai knygai skaitytojus, tai yra visuotina čionykštė mūsų problema. Daug receptų šiuo klausimu yra išmąstyta ir suplanuota, bet iš jų tėra tik vienas tikras.

Pirmiausia — reikia pačiam knygą mylėti, mylėti be apgaulės ir noro pasirodyti žmonių akyse. Šeimoje knygai turi būti visuomet teikiama tinkama pagarba. Knygai vieta ne sandėliuose, rūsiuose ar dėžėse, bet aiškiausiose vietose, išskirtinuose kambariuose ir neatmestinėse lentynose. Betgi knygos negali vien tik lentynių dulkėse trūnyti. Jas reikia ir skaityti. Knygos pripildo žmogaus gyvenimo turinį. Knyga yra žmogaus gyvenimo turinio dalis. Knygų skaitymas turi būti pastovus ir intensyvus, kad nenutrūktų minčių versmė, kad nesusiaurėtų žmogaus turinys. Žmogaus turinys, kaip upių srovė, prasideda iš lašelio, iš mažos versmės, o nuteka į vandenynus galinga srove. Ir juo daugiau į upę suteka intakų, intakėlių, tuo galingesnė upės srovė. Panašiai ir žmogus: juo jis daugiau knygų skaito, juo turiningesnis dvasioje tampa. Žmogus be knygos — yra žmogus be turinio. Tačiau reikia neužmiršti vienos tiesos, kad knygos formuoja žmogaus turinį, kaip upių srovę nudažo įtekąs vanduo. Žinodami šios tiesos veiksmingumą jaunųjų žmonių brendime ir turėdami aiškų tikslą — tautinės gyvybės išlaikymą, darome knygų atranką. Pasirenkame, premijuojame ir spausdiname tas, kuriose daugiau randame tautinės gyvybės. Ir tai nesijaučiame nusikaltę prieš žmogų ir prieš kultūrą,

(Nukelta į 4 psl.)

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akušerija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak
Šešt. 12—3 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt nuo 12 iki 3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v.
Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val.: kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus

Ofs. PO 7-6000, Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 9 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta.

Tel. GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
8058 So. Western Ave.
Chicago, Ill. 60620
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1881
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val.: kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad ir šeštad. tik susitarus

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 2—4 ir 6—9 v. pagal susitarimą.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12—4 v. p. p., 6—8 val. vak. Šeštad 12—4 val., trečiad. uždaryta

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p.p. ir nuo 6 — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštad 11 val. ryto iki 3 val p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773 Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv., 5 — 8 val., antrad. ir penkt. 1 — 4 val.
Priiminėja tik susitarus

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val., kasdien 9—11 ryto ir 4—8 v. v. Šeštad. 9 v. r. — 2 v. p. p.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1—9 val. p. p.
Išskyrus trečiadieni

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šešt. 8 v. r. iki 4 v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: pirmad., antr., ketv., penkt nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius
Keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7383
VAL.: 1 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 val. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val. antrad. nuo 2—5 popietų
ketvirtad. nuo 6—8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas. 2750 West 71 Street
Telefonas 925 - 8296
Valandos: 2—8 v. v., penkt. 10—12 v. r., 2—8 val. vak. Šešt. 1—4 v. v. Sekmad. ir trečiad. — uždaryta.
Rez. tel. WA 5 - 3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priimėnėja ligonius tik susitarus
Val.: 2—4 p. p. ir 6—8 v. vak.
Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2823.
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Šeštadieniais 1 iki 4 val.
Trečiadieni uždaryta.

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 S. Albany Ave.
Val.: pirm., antrad. ketv. 6—8 v. vak.; penkt. ir šeštad. 2—4 popiet
Kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141, Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val.: pirmad., antrad., penktad. 1—4 ir 6—8 v. v.; ketvirt. 5—8 v. vak., šeštad. 10—2 v.

P. ŠILEIKIS, O.P.
Ortopedas. Protezistas
Aparatai-Protezai. Med. bandažai, Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8, Šeštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WA 5-5076

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford (Medical Building) Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti HU 8-3222

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel. PRospect 8-1717
Rezid. 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos. Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6—8 val. vak Šeštad. 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9. antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir Alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirmad., antr., ketvirt. ir penktad. 2—9 val. v.
Šeštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet.
Ligonius priima pagal susitarimą.

Ofiso 735-4477; Rez. PR. 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

VAKARŲ KULTŪROS AUGINTINIS

Mintys apie mūsų laikų romano žanrą

Žinomo prancūzų rašytojo ir kritiko R. M. Albereso taikliu pastebėjimu XX amžiaus Europos šviesuomenei būdingas įsitikinimas, kad yra stiprių prieštaravimų tarp proto ir tikrovės, tarp tiesos ir instinktų. Šis prieštaravimas sudaro dramą, kuri išaiškina mūsų laikus. Taip esą todėl, kad XX amžiaus žmoguje lygiagrečiai glūdi du polinkiai. Jis neatsisakė savęs laikyti paveldėtoju racionalios ir vienalytės kultūros, kurioje jis gali susiformuoti, susidaryti savo įpročius, savo minties formas. Tuo būdu tradicinis romanas, dominuojamas logikos, atsakąs į reikalą suprasti, analizuoti, sutraukti į krūvą (reziumuoti) visa tai, ką jis suprato, naujosios technikos buvo visiškai pakeistas.

Tuo gi tarpu šių dienų žmogus jaučia — neaiškiai ar labai tiksliai, — kad visose srityse: kosmologinėje, fizinėje, socialinėje ir įvairiausiuose savo išgyventos ar išsvajotos patirties pavidaluose — tikrovė nepalyginamai komplikuotesnė, negu kad buvo mūsų humanistinės kultūros tikima. Tada jis savo nerimui išsakyti randa atsakymą romantiniuose mėginimuose, kurie vaizduoja tikrovę, gyvenimą ir svajones jau ne kaip rinkinį faktų, kuriuos galima atsiminti ir analizuoti, bet kaip simbolinių išgyvenimų visumą, kurią vis reikia ištirti, iššifruoti, nesirūpinant, kad ji taptų atbaigtu ir darniu pasakojimu, kuris viską išaiškina, virsdamas pats sau tikslu.

Tuo būdu romanas yra geriausia ir pilniausia mūsų laikų dvasios išraiška. Dabartinė mūsų kultūros krizė kartu yra ir romano krizė. Kai kurie tyrinėtojai iškelia įdomų faktą, kad romanas išsivystė modernios Vakarų kultūros įtakoje. Kitose kultūrose, kaip pvz., kinų ir indų šis faktas nepasireiškė. Be abejo, čia turima galvoje romanas, kaip mes jį dabar suprantame: su charakteriais, su psichologinėm ir metafizinėm problemom.

Žymus argentiniečių ir visos Lotynų Amerikos rašytojas Ernesto Sabato linkęs šį reiškinį aiškinti pirmiausia tuo, kad racionalizmas, nepripažindamas iracionaliųjų galių ir jas nustumdamas į šalį, jas paskatino susitelkti svajonių pasaulyje. Antra, krikščionybė, nublokšdama žmogaus \pagrindinius instinktus į žemutines pakopas, suardydama žmogaus pagonio ramią darną su kosmu, sukūrė neramią sąžinę. "Krikščionis yra ligonis", tvirtino Pascalis. Trečia, technika ir jos garbinimas žmogų pavertė daiktu, jį sukimšo į didelius miestus ir pabrėžė jo vienišumą. O visa tai išprovokavo tikro tarpusavio susižinojimo kūrybos pagalba reikalą. Ketvirta, socialinis netikrumas, sudarydamas besikeičiančią santvarką, pabrėžia žmogaus pereinamumą, jo nerimą, jo problematiškumą ir jo nepasitenkinimą. Visos šitos priežastys, Sabato įsitikinimu, sudaro Europos romaną ir bendrai visos beletristikos socialinius, istorinius, psichologinius ir metafizinius pagrindus. Žmogui reikalinga fikcija, nes ji yra vienintelis būdas parodyti savo šmėklas. Ir jeigu jis negali to padaryti dideliam romane, jis mėgina tai daryti apysakoje, kine, televizijoje. Tuo būdu tas antiromanas atlieka gerą apsaugos darbą, tačiau jį visad pakeičia naujas romanas. Šalia to, kai kurie rašytojai jaučia reikalą tuo būdu išgyventi savąjį katarsį.

Yra kritikų, teigiančių, kad šių dienų romane matyti besireiškiančio neoromantizmo apraiškų. Tuo gi tarpu kiti tvirtina, kad romane romantiškumas esąs pastovus, nuolatinis. Tačiau, savaime aišku, jis skirtingas nuo XIX šmt. romantizmo. Taip, pvz. Stendhalio romanai yra tikrai romantiški, betgi ir Flauberto "Ponia Bovary" irgi savotiškas romantinis romanas. Iš kitų žinomiausių rašytojų galima paminėti Dostojevskį, o iš mūsų laikų — Henry James, J. Conradą ir Faulknerį. Skirtingi tik vaizdavimo būdai, jo technika. Pavyzdžiui, XIX šmt. buvo pasakojama liudininkų lūpomis, o mūsų laikų žymiausių rašytojų pasakojimuose vaizduojama dvilypės sąžinės, kuriose atsispindi įvykiai. Faulkneris šitokį vaizdavimo būdą privedė iki nepaprasto sudėtingumo. Taigi naujausi rašytojai pasakoja ne tiesiogiai, bet pasinaudodami įvairiom sąmonėm. Reikalas eina ne apie pasakojimą, vaizduojantį vieną asmenį, o paskui kitą, bet apie tokį pasakojimą, kuris iš karto atsispindi keliuose taip, kad skaitytojas yra verčiamas dalyvauti susiraizgusio subjektyvumo pasaulyje.

Antras būdingas dabarties romano bruožas, vaizduojąs mūsų kultūrą kaip periferinę ir "barbarišką" santykyje su grynai centrinės Europos racionalistine, miesčioniškąja. Renesanso laikai pradėjo šią kultūrą, kuri dabar vyrauja mūsuose. Iracionalizmas ir romantizmas yra jai priešingybė. Būdingiausias bruožas tos kultūros, gimusios italų miestuose, yra technika, protas, mokslas. Ji besivystydama, nuo Renesanso laikų, baigiasi ultra nacionalistinėm filosofijom ir šių dienų ultratechnika. To judėjimo centru buvo Italija ir Prancūzija, atseit šalys, turėjusios tikrąjį Renesansą. Kiti kraštai tepatyrė tik jo bangavimą, tik to judėjimo atspindį, visad pasilikdami tik periferinėm zonom. Nei Rusija, nei Ispanija, nei Skandinavija Renesanso neišgyveno. Vadinasi, visa tai, ką galima pavadinti Europos periferija, buvo barbariška tradicine žodžio prasme.

Tuo būdu neatsitiktinis dalykas, kad egzistencinė reakcija prieš racionalizmą pr. šimt mečio viduryje atėjo iš tos periferijos. Prisiminkime tik rašytojus, kaip Dostojevskis, Ibsenas, Strindbergas, filosofus kaip Kierkegaardas ir Unamuno. Visa ši Europos periferija dabar duos atsakymą racionalizmui. Todėl nestebėtina, kad kitų kraštų jaunuomenė aistringai skaitė Dostojevskį, kad jį suprato, kad į jį įsijautė. Panašiai buvo skaitomi ir skandinavų bei ispanų rašytojai, kaip pvz: Unamuno. Tuo gi tarpu Prancūzijoje net iki II-jo pas. karo pradžios Dostojevskis ir Kafka nebuvo suprasti. Reikėjo laukti 1940 m. egzistencialistinės revoliucijos Paryžiuje, kad būtų pažintas Kierkegaardas, tuo tarpu kai jau 1919 m. Unamuno išmoko danų kalbą norėdamas jį skaityti originale.

Iš kitos vėl pusės pažymėtina, kad dabartinis, mūsų išgyvenamas, yra antras didysis barbarų antpuolis. Pirmąjį sudarė romantizmas, nes jis irgi buvo šitų periferinių tautų padaras. Šis judėjimas prasideda XVIII šmt., kai klasinė Prancūzija yra literatūros ir idėjų arbitrė, jis prasideda Šveicarijoje, Vokietijoje ir Skotijoje. Jis yra periferinių tautų invazija, kurią galiausiai Prancūzija priima, asimiliuoja ir netgi kaip savąjį eksportuoja, visiems tikint, kad romantizmas esąs gimęs su Viktoru Hugo Prancūzijoje.

Egzistencializmas laikomas antrąja didžiąja banga. Romantizmas tai literatūrinis variantas to, kuo egzistencializmas buvo filosofijoje: periferinių kraštų prieš europinį racionalizmą antpuolis. Toji antroji banga pradėjo riedėti, kai europinio romano kai kurie bruožai gerokai nudilo nuo pernelyg didelio intelektuališkumo. Tą ultra intelektualinį, ultrarafinuotą Europos romaną, kaip žinome, atnaujino Faulkneris ir Hemingway, jam sugrąžindami tikrąjį humaniškumą. Jie gi abu buvo "barbarai" iš periferijos.

Kuo būdinga toji barbariškumo savybė? E. Sabato pažymi, kad jis turi ryšio su mūsų laikų krize. Mūsų akyse besibaigianti kultūra yra racionalistinė. Šiandien tą krizę išgyvena visos institucijos, visos idėjos ir netgi jausmai, suvelti to pobūdžio kultūros, perdėm techniškos ir racionalistinės. Reakcija prasideda su praeito šimtmečio romantikais ir egzistencialistais ligi pasiekia dabartinę sprogimo būklę.

Klausiama, kas vyksta su šių dienų romanu tikrovės akivaizdoje? Kodėl tokia svarbi beletristinė šių dienų kūryba? Ogi todėl, kad pasaulis yra suskilęs. Toji racionalistinė kultūra tikrovę suskaldė į du sektorius. Iš vienos pusės grynas protas, kurio paskutiniieji, giliausieji ir labiausiai reprezentatyvūs kūriniai yra matematika ir filosofija. Tai grynai konceptinės disciplinos. Ir jų ryškiausia forma — mūsų dienų technologija. Pasaulis ima virsti robotų ir krumplių visuma, žmonija verčiama sudaiktėti. Tokią tai išvaizdą įgavo kultūra, kuri išsivystė iš italų miestų. Iš kitos pusės, šmėklas nušalino Švietimo amžius ir jas pasisavino barbariškos šalys.

Kokią šiuo metu turime naudą iš didžiojo romano skilimo? Jeigu žmogus turi būti išgelbėtas, jeigu žmogus, kaip integralinė būtybė, turi būti išpirktas, to negali atlikti nei mokslas, nei grynoji mintis, nes jie yra skaldytojai, nes jie iš viso žmogaus pasiima tik protą. Tuo gi tarpu romanas, būdamas hibridinis

(Nukelta į 4 psl.)

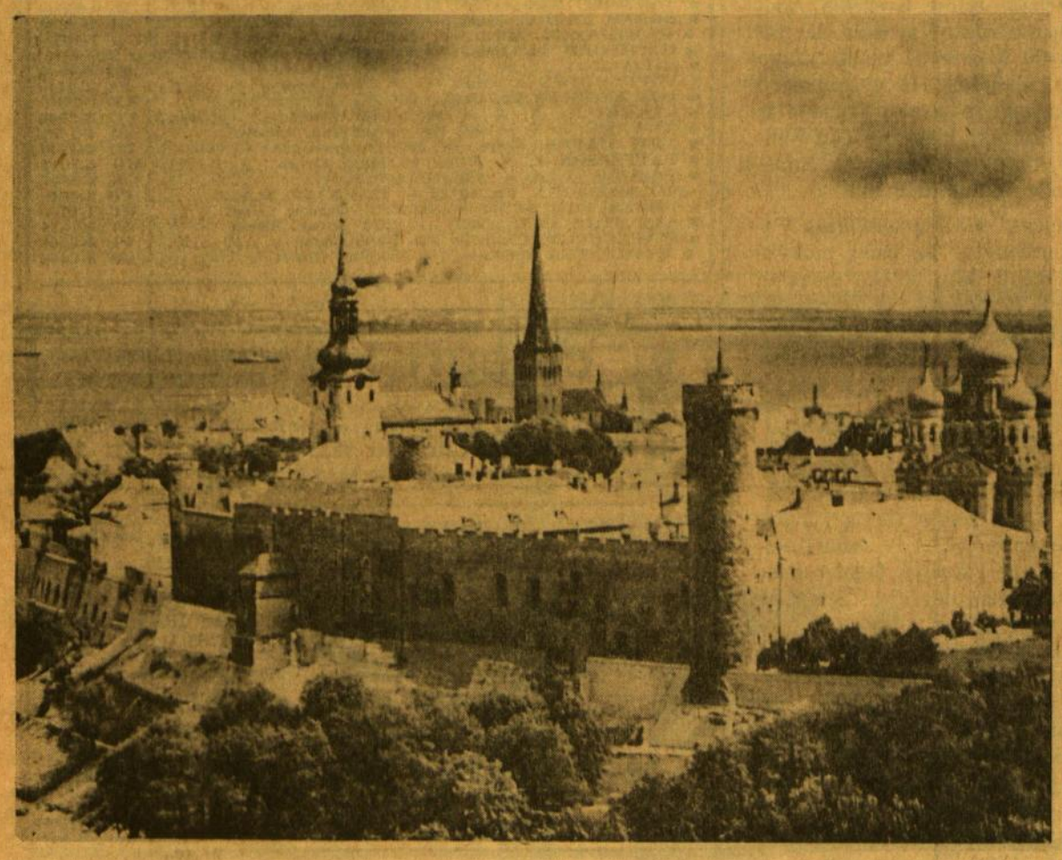

Estijos sostinė Talinas. Vasario 24 d. estai švenčia savo nepriklausomybės paskelbimo šventę, 49 metų sukaktį nuo anos istorinės dienos.

Vladas Šlaitas

Nuotrauka Algirdo Grigaičio

ŽOLĖS ŠEŠĖLIS

Ukmergėj,
upeliūkščio pašonėj,
žolė siūbavo.
Vieną kartą,
labai seniai,
ji taikingai siūbavo.
Ir ne vien tik jinai siūbavo,
bet ir šešėlis
jos liemens
(kaip grakštus palydovas) kartu siūbavo —
tas grakštus ir didžiai nelaimingas žolės šešėlis,
kurs paliko širdy užmiršimo dienoms prisiminti.

PO SAULĖS VĖLIAVA

Lyjant,
saulės laikrodžiai nieko nerodo:
jie tik tėr nelaimingi simboliai laikui priminti.
Panašiai kaip senatvėje žmonės tėra tik simboliai
visa to,
ko daugiau sugrąžinti jau nebegalima.
Jau pačioj ankstyvoj vaikystėj mane apžavėjo
tie ilgi ir per laikrodžio veidą nutįsę šešėliai.
Kažkodėl jau tada man taip būdavo liūdna ir miela,
man,
vaikučiui,
stovėti po griūvančia saulės vėliava.

APIE MEILĘ

O, kaip lengva iškeist pomirtinio gyvenimo viltį
į vienos moteriškės meilę,
nes daiktai, kuriuos matom,
yra daug stipresni negu tie, kurių niekad nematom.

Yra žemiška meilė,
kuri žmogų išgano,
ir yra žemiška meilė,
kuri žmogų pražudo,
nes ji nieko negali pasiūlyt, išskyrus kūnus.
Aš nepažįstu tikrosios meilės,
nes man niekad neteks
būti meilės šventovėj
(aš buvau tik jos prieangy).

Bet aš pažįstu netikrą meilę,
kuri išpažįsta tik kūnus;
kuri prasideda kūnuose
ir kuri baigiasi kūnuose,
ir kuriai pasibaigus,
pasilieka burnoj pelenų ir ašarų skonis.
Būtų buvę geriau, jeigu niekad nebūčiau pažinęs
pelenų, kurie liko širdy mano džiaugsmui užnuodyt.

ROMANAS PRASIDEDA ŠITAIP

PRANAS NAUJOKAITIS

16-tąjį "Draugo" romano konkursą laimėjusio romano "Žydinčios dienos" pirmasis skyrius. Knygą jau bus galima įsigyti "Draugo" literatūros šventėje - koncerte kovo 5 d. 3 val. popiet Marijos aukštesniosios mokyklos auditorijoje, Chicagoje.

*

Valiulių kaimas sujudo sausinti galulaukės balas. Daugumas dalykų jau sutarta. Tik užkliuvo Adomo Žibučio kalva. Jos neprakasus, vanduo netekės. O tas laikosi kietai:

— Nesutinku. Ne, ne per mano žemę..

Jei viso kaimo tokia valia, kaimyne? — įtikinėjo susirinkimui pirmininkaujantis Valenta.

— Mano žemėje — mano valia, ne kaimo!

— Ne dykai: kaimas atsilygintų... Ne iš malonės.

— Kuo atsilygintų? Popierinėm ostmarkėm? Pasilikit sau!

— Ne taip karštai, Adomai. Skriaudos nenorime. Tarkimės, kalbėkimės ir susiderėsim. Gal žeme, gal kuo kitu... — Ramūs pirmininko žodžiai skamba oriai. Jie tramdo Žibučio užsispyrimą.

— Sakot, žeme... O iš kur jos gausit? Gal nuo Leveckio atkirsit? — ir vėl Adomo žodžiuose nepasitikėjimas. — Juk kitų neprieina prie mano sklypo. Ten upė, kitur dvaras, tik jo vieno, — dar paaiškina iš savo kampučio prie durų, kur buvo įsimaišęs pasienyje ant suolo tarp mažažemių. Toks nežymus ir nereikšmingas Adomas. Bet dabar visų akys nukreiptos į jį, ir jo sutikimas svarbus viso kaimo planams.

— Iš kaimyno nė neprašom, kad duotų žemės, — skubinasi paaiškinti Valenta.

Ir Leveckis buvo kietas riešutas, kol nusileido. Iš tikrųjų jam griovys nereikalingas: jo dirvos nenugeria, o dėl tų pievų... Nesitiki iš jų naudos — nusausintų ar šlapių, tik darbo padaugėsią. Bet savos žemės niekam nė pėdos neužleistų. Supranta tai Valenta ir taria Žibučiui:

— Galėtum imti tą kelio išmotą, kuri, ištiesinus vieškelį, niekam nepriklauso.

— Kelio neimsiu.

— Kodėl, kaimyne? Juk ten žemės trigubai daugiau, kiek užims griovys.

— Jei būtų prie daikto — imčiau ir padėkočiau, juk matot, kad ne arti. Išsitiesęs liežuvis pagal visą Stankaus lauką: jo avims ganykla.

— Tai ką siūlot, vyrai? — kreipiasi Valenta į visą sueigą.

Sueigos tvarka valandėlei pairsta. Vyrų balsai veržiasi vienas per kitą. Didelė Duobos troba suūžia lyg bičių avilys, kam nors stuktelėjus į sieneles. Žibutis už žemę nori žemės. Ne pirmą kartą jie tariasi. Balų sausinimas seniai knieti sumanesniųjų galvose. Bet dabar reikalas išjudintas, apčiupinėtas iš visų pusių ir eina prie galo, geriau pasakius, prie darbo pradžios. Reikės įsitempti ir padirbėti, prakaito išvarvinti, bet paskui augs nauda, daugės gyvulių, plauks turtas ir pinigėliai. Yra kaime žmonių, kurie išmano, supranta ir apskaičiuoja. Nusausintos pievos duos derlių, pilnas daržines šieno. Jonas Valenta visą reikalą yra pasiėmęs už ragų. Jo sodyba ir laukai žemumoje, prie pačių balų. Penkiametę miesto mokyklą baigęs. Prieš pat karą su matininkais dvaro lau kus, miškus matavo, upės vagą tiesino, sausino pelkes. Dar ir įrankių pas jį pasilikę. Jei jis imasi darbo, reikia juo sekti ir pasitikėti. Ir dabar jis ieško pasiūlymų paskutinei kliūčiai nugalėti, Adomo Žibučio kalvutei kainą ir prekę surasti, kad niekam skriaudos nebebūtų.

— Turiu pasiūlymą! — ūžiančią sueigą nutildo skardus, storas Justino Duobos balsas. Visi Justiną laikė vaikščiojančia išmintimi. Jo ūkis raudonais stogais išsiskyrė iš viso kaimo, o jo dosni ranka ir teisingumas garsėjo visoje parapijoje. Jam priklausė visa kaimavietė, senosios sodybos su šimtametėmis liepomis, jovarais ir sodais, su maurais užsinešusiais tvenkiniais ir šimtu margų geriausios žemės. Jo žodis turėjo svorį, ir jis pats žinojo, ką kalba.

Gale stalo Valenta pakelia ranką, o žilagalvis Duoba, pratęsdamas žodžius, taria:

— Nagi duokim, vyrai, Žibučiui tų pačių pievų!

— Duokim pievų. Duokim. Ar gaila? Juk ne kurio vieno, viso kaimo. Kai dalinsimės, daugiau ar mažiau, nė nepajusime. O Adomas pajus. Mat, Justino galva. Ir mums nesusivokti! — pynėsi atskiri balsai vienas per kitą, pritardami ir džiaugdamiesi laiminga išeitimi. Tik Adomas tylėjo ir mąstė.

— Na, kaip Adomai, sutinki?

— Turiu pagalvoti.

—Matai, dar reikia jam galvoti... — piktinosi karštesnis balsas.

— Tegu pagalvoja žmogus, — ramiai ištaria Valenta. Ir vėl troboje sklinda erzėjimas, pinasi balsai, linksmi ir piktesni, maišosi su tabako dūmais ir prikvėpuotu oru.

Pievos... Kitam kaimo gale, tolimiausiose galulaukėse. Kemsynai ir viksvos. Nusausins. Sako, bus žolės. Valenta mokytas, supranta. Ir pats Žibutis matė Prūsuose tokių pievų derlių, kasė griovius, kai vokiečiai sausino. Bet reikia laiko, pinigo ir ištvermės, kieto darbo, kol ateina derlius. O jo kalva jau įdirbta. Kai nusipirko, rūgštynės prašokdavo pro avižas ir miežius, o dabar — tikras daržas. Įdirbta, išpurenta, įtręšta, įgyventa. Ir leisk visa paalidoti. Vėl pradėk iš naujo. Ir amžius nebe tas. Ar ištesės? Bet juk vaikai auga. Pievos — ateities auksas. Gal ir nusileisti? Negi gali prieš visą kaimą užsispirti... Ateina Adomas prie stalo ir klausia Valentos:

— Tai kiek duodat pievų?

— Duokim tiek pievų, kiek Žibutis turi žemės, — vėl nuskamba Duobos storas balsas.

— O, ir aš imčiau... Ir dosnumas... Ar tau gaila... Juk viso kaimo, ne tavo vieno, — vėl kertasi sumišę balsai.

Visą šešmargį pievų! Tokiai žemės pagundai Adomas jau nebegali atsispirti. Jis garsiai ištaria:

— Sutinku... Tik turėtumėt popierius sudaryti.

— Ateis eilė ir popieriams. Nesirūpink, Adomai, — nuramina įtaigingi Justino Duobos žodžiai.

Patenkinti vyrai veržiasi iš trobos į lauką. Klevo viršūnėje gieda varnėnai. Pavakarėja. Dega saulė trobos languose ir auksu spindi pumpuruose ir varnėnų plunksnose. Mašalų spiečius šoka ties skiedrynu. Vyrai atlapais kailiniukais geria į plaučius šiltą pavasario drėgmę. Sekmadienio pavakarė. Galima ir neskubėti, šnektelti. Tik rytoj gal jau į lauką reikės eiti. Kalvelėse pradžiūvę. Tik pabaliečių dirvos dar telkšo. Seniai reikėjo balas sausinti. Susivėlina darbai žemumose.

Žibutis kiūtina namo su Leveckiu. Traukia pypkutes. Smilksta tabako kambliukai. Neskanu, bet geriau kaip vyšnialapiai. Pačių užsiaugintas. Ir ko tie žmonės neprasimano per karą? Seniau nusipirkdavai. Kvapnaus. O dabar moterys iš trobos varo, kai užsmalini... Bet tai maža bėda tas rūkymas. Tikras blogumas, kad šiemet gyvulių maža. Vokiečiai atėmė. Neturi arklio nei Adomas, nei Leveckis. Kuo arsi? Reikės prašyti Valentos, gal Duobos... Tik žinoma, kai patys apsidirbs. Ir sekasi tiems didiesiems. Leveckis rūstus ant jų. Jo arklius atėmė, o anų paliko. Sako, Valenta įsiteikia vokiečiams, jis ir Duobos gyvulius apginąs. O tokie arkliai — visoj apylinkėj ir prieš karą tokių nebūtum radęs. Bet Žibutis ant nieko nerūstauja. Taip jau atsitiko, kad buvo

(Nukelta į 4 psl.)

VAKARŲ KULTŪROS AUGINTINIS

(Atkelta iš 3 psl.)

žanras, kartu dalyvaująs šviesulingam ir tamsiam pasauly, protiniam ir instinktyviam, racionaliam ir iracionaliam pasauly, gali duoti ir duoda didžiąją sintezę.

Jis turi uždavinį ne tik vaizduoti krizę, bet ir vykdo konkreduoti krizį, bet ir vykdo konkretaus žmogaus gelbėjimo darbą. Tai yra transcendentinė šių dienų romano prasmė. Kai jis šitaip suprantamas, jis atsiduria už techniškų problemų ribų. Todėl jame įžiūrimas neoromantizmas, nes jau vokiečių romantikai kalbėjo apie totalinę jo sampratą. Novalis, broliai Schlė geliai, didieji vokiečių mąstytojai romantikai turėjo tą intuiciją, nuojautą, kad žmogus turėtų būti imamas visoje savo pilnumoje, visoje vienovėje. Tariant, jie turėjo struktūrinę sampratą, kuri iš esmės yra viską susumuojanti.

Tuo būdu, anot Sabato, paskutinis ir lemiamas laikotarpis, kurį šiandien negalime kitaip pavadinti kaip neoromantizmu, vykdys kūrimą žmogaus, galinčio viską susumuoti, kas ir yra romanas. Jis negali būti tapyba, negali būti muzika, bet vien tik tas paradoksalus menas, pradedąs atsistoti už meno. Menas, kuris yra ir jau nebėra menas, hibridinis žanras. Viena koja vaizduotėje, o kita kasdieninėje tikrovėje. Todėl mūsų dienų romanas, didysis romanas, neturi būti paprastas pasakojimas, bet pasaulio vizija. Visa pasaulėžvalga, turinti į save įtraukti žmogaus idėjas. Nelemtos pastangos iš Europos modernaus romano, kaip pvz. prancūzų "nouveau roman", išjungti idėjas, yra ne tik griaunančios ir nesėkmingos, bet neturinčios jokios ateities vertės. Ateities romanas, tikima, išgyvenęs šią krizę, bus viską susumuojąs romanas. Dalinai toks jis jau buvo pas Dostojevskį, kuris Europos literatūrom atidarė duris į šių dienų literatūrą. Jis toks buvo pas Joyce, Proustą, pas Musilį ir visoje literatūroje, turinčioje didesnį tikslą už paprastą pasakojimą ir besistengiančioje duoti pasaulio viziją, žmogaus būklės viziją. Toks romanas buvo beveik iš pat pradžios, visa susumuojąs mėginimas, kažkas daugiau už pasakojimą ir novelę. Tik prisiminkime Don Kichotą ar Gargantua, ar Walterį Scottą, kurį reikšmingai cituoja Balzakas, sakydamas, kad jo romanai apjungė dramą, atvaizdą, dialogą, peizažą, visa kas reikalinga ir kas tikra, poeziją, idėjas, gėrį ir blogį ir t. t. Pas Joyce, pas Proustą ar pas T. Manną matome tą sumą.

Be abejo, tai galima padaryti ir mūsų laikais. Romanui nusikračius praeito šimtmečio pozityvistinių ir mokslinių prietarų, jis galėjo ne tik paliudyti išorinį pasaulį, bet taip pat ir vidinį, įsigilindamas į pasąmonės gelmes. Jis įsisavino tai,

J. Daugvila — Vitražas

kas anksčiau priklausė magijai ir mitologijai. Visais atvejais jis pavirsta poetiniu sąžinės žvalgymu, kitais — savotiška kasdienybės epopėja; dar kitais — metafizikos raktu, ir galiausiai — visų šitų įvairių elementų visuma (kaip pas Joyce). Aplamai, aukščiausia dvasios sinteze. Tam savo uždaviniui atlikti jis turi naudotis ir atitinkama objektyvuota technika, vedančia į vidinį monologą, į žvalgymą kitų socialinės ar asmeninės tikrovės sričių, ideologinių ar juslinių, fantastinių ar realistinių, žodžiu visų tų, kurios duoda ar turi duoti savo visumoje mūsų siekiamą totalinę viziją.

Baigiant reikia pažymėti, kad yra ir kitaip samprotaujančių kritikų. Pavyzdžiui, Berdiajevas moderniuosius rašytojus laiko beveik visiškai neturinčiais kūrybinės vaizduotės. Esą jie ar aprašinėja patys save, ar tevaizduoja tik juos slegiantį blogį. Dažnai charakteriai dingstą jų sadistiniuose instinktuose ar pasimeta jų lytinio gyvenimo akligatviuose. Bet, viso to nepaisydamas, taip pat ir Berdiajevas pripažįsta, kad moderniajam romane glūdi daug tiesos apie žmogų ir apie tai, kas mūsų laikais jame vyksta.

P. Gaučys

IR KITOS KNYGŲ PROBLEMOS

(Atkelta iš 2 psl.)

nes tautinės gyvybės išlaikymas yra švenčiausias žmogiškojo gyvenimo uždavinys.

Norėdami išugdyti lietuviškai knygai skaitytojus, mes turime imtis visuotinai ir atitinkamų priemonių. Mes dažnu atveju ieškome įvairių pateisinimų ir kitokių priežasčių, dėl ko mūsų jaunimas abejingas lietuviškai knygai. Bet priežastis nustatyti vis nepataikome. Netgi autoritetingai kai kas ima siūlyti lietuvišką knygą iškeisti į lietuviškus "kamikus", girdi, tuo mes sudominsime jaunimą ir patrauksime skaityti jį lietuviškai. "Kamikai" turi savo vietą knygų skaitymo raidoje, bet jokiu būdu nėra priemonė pritraukti knygai skaitytojus. Per daug mes guodžiamės ir teisinamės, kad mūsų knygos jaunimui neįdomios, nepatrauklios. Tai nėra pasiteisinimas, o tik kaltės ieškojimas ten, kur jos nėra. Pačioje Amerikoje — "kamikų" karalystėje iš milijonų skaitytojų nedaug būtų savanoriškų knygų skaitytojų iš pamėgimo, jei mokyklos nesiimtų priverstino skaitymo priemonių. Todėl ir mes turime jaunuosius skaitytojus priversti perskaityti ir jiems "neįdomias", ir "nuobodžias", ir "nemėgstamas", ir "neatitinkamas vaikų polėkiams" knygas. Reikia sudaryti lituanistinėms mokykloms (ir bus tai padaryta) perskaitytinų knygų sąrašą. Ir mokiniai turi būtinai jas perskaityti. To dar neužtenka.

Visos jaunimo organizacijos privalėtų įsivesti ir lietuviškų knygų skaitymo, nagrinėjimo bei diskutavimo sueigas. Bent vieną kartą į mėnesį turėtų būti skiriama sueiga lietuviškai knygai. Tokiose sueigose turėtų būti pristatomos naujausios knygos, jos diskutuojamos, skaitomos jų ištraukos ir paraginami nariai jas įsigyti ir perskaityti.

Ir visa tai reikia vykdyti neatidėliojant. Kai visuotiniu mastu — šeimose, mokyklose ir organizacijose knygos bus skaitomos, diskutuojamos, vertinamos, abejingumas lietuviškai knygai sumažės, ir mūsų knyga nepritruks skaitytojų. Šitai turint mintyje, ir organizuojamos jaunimui skiriamų knygų premijavimas, jos spausdinamos ir pristatomos visuomenei. Nuo visų mūsų įsijungimo į šį planą priklausys ir šios knygos ateitis.

Baigiant reikia pasidžiaugti LB Kultūros fondo valdybos veikla ir padėkoti už nuveiktus jos darbus. 1966 metai yra tikrai vaisingi: štai III skyriui vadovėlis, 8 skyriams lietuvių kalbos pratimai, dabar tautinių šokių plokštelė ir naujausioji knyga BALTASIS STUMBRAS. O visa tai padaryta ne uždarbio ar garbės sumetimais, bet gryna lietuviška širdimi, giliu tikėjimu į lietuvių tautos išlikimą, kad ir tolimoje šalyje ir ūkanotose valandose.

Dievas įkvėpė į mūsų širdis smal sumą domėtis pasauliu aplink mus; Jis įgalino mus pasiekti mokslo žinią ir davė teologinius sugebėjimus patenkinti tą mūsų smalsumą.

Werner von Braun

— Minint Rožės Limietės 350 m. mirties sukaktį, Perų respublikos vyriausybė Pietų Amerikoj šiuos metus paskelbė Rožės Limietės metais. Ji yra pirmoji Pietų Amerikos šventoji.

— **Alexander Graham Bell** mirė 1847 m. kovo 3 d. Jis išrado telefoną, kuris praktiškai pademonstruotas Bostone 1876 m. kovo 10 d.

ROMANAS PRASIDEDA

(Atkelta iš 3 psl.)

išėjęs, kai vokiečiai grobstė arklius. O kalbėti ir jis moka, metų metais jų žemėje dirbo: geležinkelius tiesė, griovius kasė, tiltus statė. Ir pats daug ko išmoko. Pinigėlių parsinešė, žemės nusipirko... Ir dabar nepražus. Yra gerų žmonių...

Ties laukų platumomis virpa vakarinė vieversio giesmė. Pabalėse klykauja pempės. Tik begalinėje rytų tolumoje dunda frontas. Dusliai, lyg iš po žemių. Kai kada ir nieko negirdėti. Sako, pailso. Eina į galą. Dieve, duok vėl ramius laikus!

Atsisveikinęs su Leveckiu, Adomas dar lėčiau žengia ežia. Vakaro ramybė ir drungnumas, lyg burtais veržiasi į širdį. Priėjęs savo lauką, stabtelėja. Kiek čia tos žemės. Su rankom apglėbtum, kepure užklotum. Bet kaip ją myli! Tai savom rankom uždirbta. Jo tėvai teturėjo tik trobelę ir daržą pamiškėje. Baudžiavos laikais jie buvo darbininkai. Baudžiavą panaikinus, daržas ir trobelė pasiliko jų nuosavybė. Bet Adomui neužteko, ką tėvai turėjo. Tiek vasarų Prūsuose dirbta, paskui jau ir savam krašte tiltai statyta, kol skatikas prie skatiko susikrovė ir pavirto į žemės sklypą Valiulių kaimo kamputyje, prie upės vingio.

Ir graži ta Adomo Žibučio sodyba. Tokia mažutė. Kaip arbatos stiklinė. Lyg žaisliukas ant kalnelio. Trobos prieš pat karą naujai statytos ar perstatytos. Ir nesudegė, dėkui Dievui, nors frontas ir persirito. Gal jau ir išliks nesunaikintos. Pailso abu kariautojai, nebesugrįš...

Medinės klumpės kaukši viena į kitą. Taip lėtai, pamažu. Nėra kur skubėti Adomui. Gyvulių ruošą bus apėjęs Vincas... Leidžiasi saulė auksinėje tyloje. Grožėkis, Adomai, savo rankų darbais... Varnėnai dar tebešvilpauja alksnių šakose už tvarto. Tavo rankomis sodinti alksniai. Ir vyšnių sodo nebuvo. O dabar spindi pasakų šviesoje ir linksmina širdį. Žiūrėk, kiek inkilėlių Vincas prikilojo. Ir Algiukui džiaugsmas, čiaušėjimas, kai brolis inkilus dailina...

Taigi tas Vincas... Galėtų būti kaip Valenta. Gal net pralenktų. Tą pačią mokyklą lankė. Ir pinigėlių būtų užtekę mokslui, tik karas ponus iš miesto iššlavė, ir mokyklą kartu. Bet gal ir gerai. Bus prie žemės. O Algiukui gal daugiau ištesėsim, jei Dievas duos. Prisidės šešmargis. Tiek naujos žemės!

Sustoja Adomas prie ežios kalvoje. Jau kalasi dobilų želmenys. Čia turės eiti griovys. Didelis, kaip upė. Atsimena tokius kanalus Prūsuose. Sakė, žemes versią į dvaro pusę. Ten niekas dabar tvarkos nežiūri. Ponai nuo fronto išbėgo į Rusiją. O savo pusę turėsim išvelėnuoti, kad negriūtų. Bus darbo... Bet tiek naujos žemės... Bet ir tą reikės užsidirbti. Žino Adomas, bet šį vakarą linksma jo širdis. Turės ką kalbėti Magdelei, ir Vincui pasigirs... Pažemėje jau slenka šešėliai. Temsta. Tik jovaro viršūnėje už tvarto dar spindi saulės auksas. Spindi Adomo širdyje plačios ateities viltis ir svajonė...

Restoranas Nėringa

LIETUVIŠKI IR AMERIKONIŠKI VALGIAI

2632 West 71st St.,

Telef. — 778-9359

Atdara kasdien nuo 6:30 val. ryto iki 8 v. v. Sekm. nuo 9v.r. iki 8 v.v.

sav. **Teresė Karvelaitienė — T. J. Aguiar**

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugel metų patyrimo siunčiant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klijentų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

NEW YORK, 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue	AL 4-5456
NEW YORK, N. Y. 10011, 108 West 14th St.	CH 3-3005
BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue	EV 4-4952
BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue	DI 5-6808
BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
SOUTH BOSTON, MASS., 327 W. Broadway, Tel.	AN 8-0068
BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
CHICAGO 22, Ill., — 2222 W. Chicago Avenue	BR 8-6966
CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street	WA 5-2737
CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road	TO 1-1068
DETROIT, Mich.—7300 Michigan Avenue	VI 1-5355
GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W.	GL 8-2256
HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau	GL 7-1575
HARTFORD, 14, Conn., 200 Franklin Ave. Tel. 233-8030	ir 246-0215
IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave.	ES 2-4685
YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue	RI 3-0440
LOS ANGELES 22, Calif.—960 So. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street	FO 3-8569
NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue	BI 3-1797
NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave.	LO 2-1446
PATTERSON 1, N. J. — 99 Main Street	MU 4-4619
PASSAIC, N. J. — 176 Market Street	GR 2-6387
PHILADELPHIA, Pa. 19122 — 1214 N. 5th St.	PO 3-4818
PITTSBURGH 3, Pa — 1307 E. Garson Street	HU 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street	FI 6-1571
WATERBURY, Conn. — 905 Bank Street	PL 6-6766
WORCESTER Mass. — 169 Millbury Street	SW 8-2868

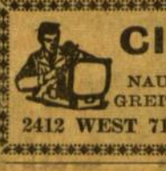

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)

Sav. DAN LIUTIKAS

NAUJŲ PARDAVIMAS — VARTOJAMŲ TAISYMAS. GREITAS patarnavimas — GARANTIJA — KREDITAS.

2412 WEST 71st ST, CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2446

PADIDINTAS DIVIDENDAS VISOM TAUPYMO SĄ-TOM.

4 3/4% On savings accounts

INSURED

5 1/4% on investment bonus

NUO SAUSIO MĖN. 1 d., 1967

Sąskaitos apdraustos iki $15,000

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

MARQUETTE PARK -- AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

80 MILIJONŲ PERŠOKUSI BENDROVĖ

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4 3/4% METAMS

VISUOSE TAUPYMO SKYRIUOSE

FEDERAL HOME LOAN BANK SYSTEM — MEMBER — FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED

Federalinės vyriausybės apdraudos įstaigoje visos taupymo sąskaitos apdraustos iki $15,000.00

6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL. 60636 TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarp žymesniųjų krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdingai, saugiai ir pelningai jau virš 43 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama palyginamai aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokėjo savo taupytojams virš 14 milijonų dolerių dividendų. Chicagos Taupymo Bendrovė stengiasi būti stipri finansiškai ir teikti pačius geriausius patarnavimus savo taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidėdami darbais ir finansais, kad galėtų pasiekti geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalais kreiptis į Chicagos Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš $84,000.000 turto įstaigą.

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate aplankę mūsų 84 milijonų dol. finansinės įstaigos, vienos įdomiausių visoje Chicagoje.

Atsilankę pamatysite gėlėmis išpuoštą pirmą įstaigos aukštą. Laimės Šaltinėlį — Wishing Well, per kurį surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdaringoms įstaigoms apie $1,200.00. Pamatysite plačiai žinomą didelį Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 200 asmenų ir kuris veltui duodamas organizacijų susirinkimams. Susirinkusiems veltui jame teikiame kavą. Šis kambarys yra išpuoštas dideliais Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentų paveikslais ir trumpomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrengimų bei patogumų, kuriais per metų metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Ypatingai kviečiame vaikų tėvus pradėti taupyti vaikų mokslui reikalingus pinigus. Mes turime specialų skyrių, kuriame taupomi mokslui reikalingi pinigai (College Bonus Savings). Šiame skyriuje laikomiems pinigams mokami patys aukščiausi dividendai, net iki 5¼%. Šiandien mokslas kainuoja nuo $6.000 iki $12.000 ir daugiau. Jei pradėsite mažais mėnesiniais indėliais taupyti nuo vaiko jaunų dienų, tai nei neapsižiūrėsite, kai sutaupysite mokslui reikalingus pinigus. Galite pradėti $2.50, $5.00, $10.00 arba net $25.00 sumomis į mėnesį. Kai padėsite 200 kartų po $25.00, tai susidarys reikalinga suma. Tokiu būdu bus užtikrintas jaunimui reikalingas mokslas. Vaikams bus lengvesnė ir gražesnė ateitis, o tėvams ramesnė sąžinė. (Šio mokslo taupymo skyriaus nereikia sumaišyti su dabar garsinamu Certificatų taupymo skyrium).

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime.

JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

1. Insured Family Savings
2. College Bonus Savings
3. Christmas Club Savings
4. Vacation Club Savings
5. Home Mortgage Loans
6. Home Improvement Loans
7. All Types of Insurance
8. Sell and redeem U. S. Bonds
9. Safety Deposit Boxes
10. Free Community Rooms for your organization meetings (Free Coffee)
11. Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members.
12. U. S. Postal Stamps Machine Service
13. We sell Travelers Checks
14. Save-by-mail Kits
15. Notary Public Service
16. Two large Free Parking Lots
17. Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers
18. Christmas party with gifts to College Bonus Members

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY	12:00 P.M.— 8:00 P.M.
TUESDAY	9:00 A.M.— 4:00 P.M.
WEDNESDAY	Closed All Day
THURSDAY	9:00 A.M.— 8:00P.M.
FRIDAY	9:00 A.M.— 8:00 P.M.
SATURDAY	9:00 A.M.— 12:00 P.M.

Heating Contractor

Įrengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air conditioning į naujus ir senus namus. Stogų rinas (gutters), vandens šildymui boilerius. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose. Darbas atliekamas greit ir sąžiningai. Apskaičiavimai nemokamai.

DOMAS ŽUKAUSKAS

HEATING & SHEET METAL

4444 S. Western, Chicago 9, Ill.

Telefonas VI 7-3447

MOVING A VILIMAS

Apdraustas perkraustymas

Įvairių atstumų

3415 So. Lituanica Avenue

Tel. FRontier 6-1882

NEMIRTINGUMAS AR PRISIKĖLIMAS IŠ MIRTIES

KUN. VYT. BAGDANAVIČIUS, MIC

(Tęsinys iš praėjusio šeštad.)

7. Prisikėlimo tiesa Vakarų krikščionijoje.

Reikia džiaugtis, kad teologai grįžta prie prisikėlimo minties. Vakarų krikščionijoje ji yra gerokai apsilpusi. Jeigu Rytų Bažnyčioje (pas provoslavus, o iš dalies ir Lietuvoje) Velykos yra švenčiamos kaip pagrindinė krikščionijos šventė, tai Vakaruose jos yra linkusios išvirsti paprastu sekmadieniu.

Krister Stendahl, redaguodamas Ingersollės paskaitų leidinį, šias dvi pomirtinio gyvenimo formas: sielos nemirtingumą ir žmogaus prikėlimą palygina dviem pagrindiniams Bažnyčios statybos stiliams: klasikiniam bazilikų stiliui ir viduramžiniam katedrų stiliui. Bazilikos vaizduoja ramų nemirtingumą, kai tuo tarpu gotikinės katedros — audringą prisikėlimą.

Cullmanno iškeltas prisikėlimo klausimas paskatino tolimesnes šio klausimo studijas. Į jas įsijungė ir Vilniuje gimęs žydas Harry A. Wolfson, didelis žydiškosios ir Bažnyčios Tėvų literatūros žinovas. Jis 1921 - 25 metų tarpe vadinosi Nathan Littauer, be abejo iš pagarbos atsikūrusiai Lietuvai. Jam sekančiais metais po Cullmanno buvo pavesta Ingersollės paskaita Harvarde. Jis pateikė kruopščią Bažnyčios tėvų ir ano meto filosofinių srovių apžvalgą, faktiškai paremdamas Cullmanno idėją. Gal būt, vertingiausias yra šis jo pastebėjimas: "Vienas iš esminių Bažnyčios Tėvų nemirtingumo ir prisikėlimo sampratos bruožų yra tas, kad jie yra dieviškos valios aktai". (Immort. and Resurrection 84 psl.) Vadinasi, tai nėra savaimingos prigimties raidos reiškiniai. Bažnyčios Tėvai dėl to priėmė nemirtingumo idėją ir tokiu būdu palaikė dvilypę pomirtinio gyvenimo sampratą, kad jie buvo tikri, jog tai nesikerta nei su Šv. Raštu, nei su tradicija. (91 psl.)

Kaip pirminė krikščionybė suderino šias dvi idėjas: pagonišką nemirtingumą ir krikščionišką prisikėlimą, vėliau svarstė kitas harvardiškis Werner Jaeger. Jis atkreipė dėmesį į tai, kad krikščionijos tėvai, nors pasisavino individualios sielos nemirtingumo sąvoką, tačiau jie atmetė sielų transmigracijos idėją (Immort. and Resur. 112 psl.).

Kaip jau pastebėjome, pernykštės Italijos katalikų studijos Asyžiuje, įvykusios rugpiūčio mėn., irgi svarstė mirties problemas. Tačiau, atrodo, jos daugiau domėjosi žmogaus nemirtingumo, negu prisikėlimo tema. Studijos, atrodo, buvo labai turtingos tiek temų, tiek dalyvių skaičiumi. Jose dalyvavo ne tik teologai ir moralistai, bet ir gydytojai, politikai ir TV programų organizatoriai, iškeldami įvairias mirties problemas atominiame amžiuje. Būdinga, kad šiose studijų dienose dalyvavo ir kitų didžiųjų žmonijos religijų atstovai, būtent: Tibeto budizmo, Japonų budizmo, islamo, žydų ir induizmo. Studijų dalyviams buvo pateikti du klausimai: Kokia yra žmogaus laikysena mirties atžvilgiu ir antra, ar žmogus gali pragyventi mirtį? Į antrąjį klausimą visų atsakymas buvo aiškus ir labai teigiamas. Ypač įspūdingai atrodo visų nekrikščioniškų religijų pasisakymai už pomirtinį žmogaus gyvenimą. Jie iš tikrųjų ir mūsų laikais atstovauja visos žmonijos tikėjimą į sielos nemirtingumą.

Sunku iš laikraščio reportažo susidaryti vaizdą, koks buvo atsakymas į pirmąjį klausimą. Greičiausiai jis buvo gana įvairus. Prisikėlimo idėją studijose atstovavo msgr. Rossano, savo paskaitoje pareikšdamas, kad krikščioniui nėra dilemos tarp prisikėlimo ir sielos nemirtingumo. Šios tiesos viena kitą papildo. — Galima sutikti, kad dilemos čia nėra. Tačiau negalima sakyti, kad šių tiesų suderinimas nekeltų kai kurių klausimų žmogaus protui. Taip pat negalima sakyti, kad tarp šių tiesų nekyla reikšmingumo ir pirmenybės klausimo.

Italijos studijų dienos vyko Asyžiuje, Šv. Pranciškaus tėviškėje, kuris gyviau atstovavo sielos nemirtingumo, negu kūno prisikėlimo idėją. Jam mirtis buvo "sesuo", kuri jį išlaisvina iš jo kūno, kurį jis vadina "broliu asilu". Būdinga, kad ir kryžiaus keliai, kurie ligi šiol mūsų bažnyčiose atstovauja Šv. Pranciškaus dvasią, baigiasi ne Kristaus prisikėlimo stotimi, bet jo palaidojimo stotimi. Atrodo, kad tai derinasi su Šv. Pranciškaus galvosena. Dėl to į Šv. Pranciškų mes galime žiūrėti, kaip į graikiškojo renesanso dvasios pirmataką Vakaruose. Dėl to jis buvo pasidaręs toks natūraliai visiems suprantamas šventasis naujaisiais amžiais.

Mūsų laikai tačiau yra kiti. Jiems vardas dar nėra surastas. Paplauskas - Ramūnas juos vadina "po naujųjų amžių" (Dialoge entre Rome et Moscou, 1966, 32 pls.). Mums kūno klausimas stovi kitaip negu vienašališkai dvasingiems naujiesiems amžiams. Dėl to ir Antrasis Vatikano susirinkimas žmogaus mirtį aptarė ne sokratiškai ir ne Šv. Pranciškaus žodžiais, bet pavadino ją žmogaus sugriuvimu, kuriuo baisisi žmogus ir jam priešinasi. "Visos technologinės pastangos, nors be galo naudingos, negali nuraminti jo baimės; nes biologinio gyvenimo pratęsimas neturi galimybės patenkinti to aukštesnio gyvenimo ilgesio, kuris neišvengiamai yra įsikūręs jo širdyje". (Konst. Bažnyčia moderniame pasaulyje, 18 nr.)

Šiuo Susirinkimo sakiniu mes galime baigti šį mąstymą. Jo uždavinys buvo sužadinti daugiau dėmesio mūsų prisikėlimo tiesai. Į tai mus skatina ne tik pagarba Dieviškajam Apreiškimui, kuris šią nuostabią tiesą mums patikėjo, bet ir pilnutinis žmogaus gyvenimo supratimas. Juk mūsų siela, nors ir išryškinta ir sustiprinta krikščioniško tikėjimo mokslo, dar nėra visas žmogus. Ir jeigu vien sielai būtų suteiktas amžinasis gyvenimas, mes negalėtume sakyti, kad yra išgelbėtas visas žmogus.

Jeigu norėtume muzikinės išraiškos tikėjimui į kūno prisikėlimą, ją galima rasti pas nuostabiai giedrą ir giliai tikintį Joną Sebastijoną Bachą. Ypač šiam reikalui tinka jo mišių B Minor Credo, pradedant žodžiais: "Ir kėlėsi iš mirusių... tikiu į mirusiųjų prisikėlimą ir amžinąjį gyvenimą". — "Džiūgaujanti šio didelio kompozitoriaus muzika čia išreiškia ne sielos nemirtingumą, bet kūno prisikėlimą". (Cullmann, opp. cit. 53 psl.) Tą pat Cullmannas sako ir apie Haendelio "Mesijo" trečiąją dalį.

(pabaiga)

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Ciklas apie rašytoją ir žmogų.** Gavėnios metu Chicagos ateitininkai ruošia trijų paskaitų ciklą tema "Rašytojas žvelgia į žmogų". Paskaitos vyksta šeštadieniais Jaunimo centre. Šį šeštadienį, II. 25, **dr. Birutė Ciplijauskaitė** 7:30 v. v. skaito paskaitą "Žmogus Gavinet ir Unamuno kūryboje". Už dviejų savaičių, III. 11, **dr. Kęstutis Keblys** skaito "Žmogus Gliaudos Ikaro sonatoje". Jo paskaita bus 6:30 v. v., kad dalyviai galėtų dalyvauti ir "Laiškai Lietuviams" koncerte. Trečiąją paskaitą II. 18. skaito **dr. Viktorija Skrupskelytė** — "Jean Cayrol moderniųjų rašytojų tarpe". Jos paskaita taip pat bus 6:30 v. v., kad būtų galima pamatyti ir "Barzdos" pastatymą.

J. Daugvila — Vitražas

● **Lietuvių foto archyvo atidarymo metu** Jurgio Daugvilos spalvotos vitražų nuotraukos, o taipgi dail. A. Valeškos ir Br. Jameikienės darbų nuotraukos skaidrėmis bus rodomos šį sekmadienį, vasario 26 d., **2:30** val. po pietų Jaunimo centre. Anksčiau buvo skelbta 3:00 val., bet tuo pačiu metu Jaunimo centre vyksta Lietuvos nepriklausomybės minėjimas, kurį ruošia Korp! Neo - Lithuania. Dėl to Lietuvių foto archyvo atidarymas ir skaidrių demonstravimas yra atkeltas pusvalandžiu anksčiau.

● **Keturių poetų kūrybos vakaras įvyksta šiandien** (vasario 25) 8 val. 30 min. vak. Baleto mokyklos patalpose, 2515 W. 69 Str., Marquette Parke, Chicagoje. Savo kūrybą skaitys **Liūnė Sutema, Danguolė Šukelytė** ir **Jurgis Blekaitis. Vlado Šlaito** eilėraščius deklamuos aktorius **Leonas Barauskas.** Vakarą rengia Korp. "Gintaras".

—o—

Aš niekada nepadariau nieko vertingo vien tik pripuolamai, ir nei vieno savo išradimo nepasiekiau pripuolamai; jie buvo pasiekti darbu.

Thomas Edison

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av. Chicago, Ill. 60632, Tel. YA 7-5980

Stirbis Fuel Oils
Aliejus virtuvei ir krosnims
"Geresnė ir pigesnė alyva"
Tel. HEmlock 4-6264
PETER STIRBIS
6741 So. Maplewood Avenue
Chicago, Ill. 60629

TELEVIZIJAS:
paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoje $3, už dirbtuvės darbą $10.00 ir dalys Pasiteiraukite apie naujas.
J. MIGLINAS
2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

Maloniai kviečiame atsilankyti į L.J.S. Korp! Gintaras rengiamą POEZIJOS VAKARĄ, kuris įvyks š. m. **vasario mėn. 25 d. 8:30 val. vak. Baleto-Teatro patalpose, 2515 West 69-ta gatvė.**

Vakaro programoje dalyvauja: **Liūnė Sutema, Danguolė Šukelytė, Jurgis Blekaitis** ir **Leonas Barauskas** skaitys Vlado Šlaito kurybą.

Staliukus prašome rezervuoti. **Telef. HE 4 - 7004**

RENGĖJAI

Lietuviškas Restoranas - METROPOLIS
6538 So. Western Ave., Chicago. — Tel. 476-9009
Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnicelis ir kt., didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškoj jaukioj nuotaikoj galėsite praleisti laiką, skaniai pavalgyti ir atsigaivinti.
Atdaras kasdien nuo 11 val. ryto iki vėlumos. Pirmadienį uždaryta. Visi prašomi atsilankyti
Savininkai PETRAS IR ANTANINA KAUŠAI

8 Pagrindai, kodėl Podarogifts, Inc. pritraukia tūkstančius mūsų klijentų, kurie siunčia
DOVANAS Į USSR

1. **Jiem nereikia gaišti laiko, superkant ir nešant siuntinius į persiuntimo įstaigas.**
2. **Jie neturi spėlioti dydžių ar spalvų.**
3. **Jie sutaupo visus muitus, įpakavimo ir persiuntimo mokesčius.**
4. **Jie pasirenka ypatingą dovaną: automobilį, motociklą, televizijos priimtuvą, radijo aparatą, šaldytuvą arba**
5. **Jie įsigyja PREKIŲ PIRKIMO ORDERĮ, su kuriuoju giminės jiems patinkamas prekes gali įsigyti Vnešposyltorg'o**

DOLERIŲ - KRAUTUVĖSE

6. **Jų giminės gali įsigyti maisto produktų, audeklų, drabužių ir avalynės tinkančius jų skoniui ir pritaikintus.**
7. **Jie taupo laiką, nes tuo atvėju nėra gabenimo per Atlantą.**
8. **Jie sutaupo pinigų, nes DOLERIŲ - KRAUTUVĖSE prekės yra labai žemomis kainomis.**

Aplankykite mūsų Parodinę Salę New Yorke.

Siųskite savo užsakymus ar klausymus į

PODAROGIFTS, Inc.
(Vienintelis Dovanų atstovas JAV-se)
220 Park Ave. South (corner 18th Street)
New York, N. Y. 10003
Tel. 212 - 228-9547
arba į prie jo prisijungusias firmas:
GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
arba į bet kurį jų skyrių
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
1550 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y. 11216
arba į bet kurį jų skyrių
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
45 West 45th Street, New York, N. Y. 10036
arba į bet kurį jų skyrių

ĮSIGYKITE EXPO 67
pasus iki 1967. 2. 28

Visi, kurie iš Kanados, JAV, ar kitų kraštų ruošiatės į Expo 67, Montrealyje, įsigykite jėjimo pasus ir bonų knygutes (pramogoms, koncertams, maistui) iki vasario galo su 25 — 55% nuolaida. Po tos datos kainos žymiai pakeliamos. Užsakymai išpildomi C.O.D. arba išsiunčiami apdraustais laiškais, kai pinigai gaunami su užsakymais.

Rašykite: "Litas", 1465 De Seve St., Montreal 20, Que.

Pasportų rūšis	Suaugusiems Dabar	Pilna kaina	Jaunimui Dabar	Pilna kaina	Vaikams Dabar	Pilna kaina
1 dienos	2.00	2.50	2.00	2.50	1.00	1.25
7 dienų	7.50	12.00	6.75	10.00	3.75	6.00
Sezoniniai	22.50	35.00	20.00	30.00	11.25	17.50
Bonai (be pasų)	4.65	7.00	—	—	2.90	4.00
Bonai plus 2 d. pasai	8.00	12.00	Bon. + 1 d. pasas		3.80	5.25

Earn More at Standard Federal

5 1/4% 1 Year Savings Certificate
New at Standard Federal! Requires $10,000 minimum investment.

4 3/4% Passbook Savings
Earnings paid and compounded four times a year. No minimum. No time requirements. Additions can be made in any amount.

New Higher Insurance Limit
Certificates and Passbook accounts now insured to $15,000 by the Federal Savings and Loan Insurance Corporation, a permanent agency of the U.S. Government.

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY OF YOUR SAVINGS — INSURED UP TO $15,000

ASSETS $105,000,000 RESERVES $10,000,000

Passbook savings in by the 10th of the month earn from the 1st.

Chicagoland's Strongest
STANDARD FEDERAL SAVINGS
4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone: VI 7-1141

HOURS
Mon., Thurs. 9-8/Tues., Fri. 9-4
Sat. 9-12/Wed. Closed

NAUJI LEIDINIAI

● **MŪSŲ LIETUVA. Krašto vietovių istoriniai, geografiniai etnografiniai bruožai. III tomas. Paruošė Bronius Kviklys. Leidėjas Juozas Kapočius.** Spaudė Lietuvių Enciklopedijos spaustuvė, 161 W. Broadway, South Boston, Mass. 02127, USA, 1966 m. Knyga 10 x 7 inč. formato, kietai įrišta, gerame popieriuje, gausiai iliustruota.

Šis naujas "Mūsų Lietuvos" tomas vėl džiugina akį ir širdį. Beliko dar neišleistas tik paskutinis, IV tomas, kuris užplanuotas atspausdinti 1968 metais, minint Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukaktį, ir kuris apims Žemaičius ir Mažąją Lietuvą. Tada šalia Lietuvių Enciklopedijos turėsime dar ir kitą kapitalinį, tiesiog paminklinį leidinį, kurio paruošimą ir išleidimą mūsų išeiviškose sąlygose reikia laikyti beveik stebuklu. Ir kai galvoji, kad tie keturi milžiniški tomai parengti begaliniai darbštaus ir kuklaus, į jokias paradines iškilmių gretas nesiskverbiančio žmogaus Br. Kviklio, kad jie išleisti dar ir po Enciklopedijos darbymečio nepavargstančio J. Kapočiaus, tai dvasioje pasidaro kažkaip nepaprastai gera, jog dar vis pasitaiko žmonių, tyliai atliekančių mūsų visų gyvenimą pranokstančius darbus.

"Mūsų Lietuvos" trečiajame tome randame Vidurio Lietuvos ir Sūduvos (Suvalkijos) aprašus. Vidurio Lietuvos puslapiuose regime Šiaulių apskrities rytinės dalies vietoves, o Sūduvą apima plati bendroji šio regiono apžvalga, Marijampolės apskritis, Kauno apskr. pietinė dalis, Šakių apskritis, Vilkaviškio apskr., Seinų apskr., Alytaus apskrities vakarinė dalis, Suvalkų, Augustavo ir kitos, dar labiau pietinės apylinkės, iliustruotos puikiomis, ne vien istorinėmis, bet ir pačiomis naujausiomis, 1964—1965 metais darytomis nuotraukomis.

● **Konstantinas Račkauskas, LIETUVOS KONSTITUCINĖS TEISĖS KLAUSIMAS.** Leidinys 8¼ x 5½ inč. formato, 178 psl. Išleido Konstantinas Račkauskas 1967 m. New Yorke. Knygos kaina $2.00, gaunama "Drauge".

Knygoje svarstomos šios temos bei problemos: konstitucinė Vasario 16 Akto reikšmė, Lietuvių tautos sąvoka, laikinosios konstitucijos, nuolatinių konstitucijų laikotarpis, suverenumo ir lietuvių tautos problema, demokratijos teorijos Lietuvos konstitucijose, aukščiausieji konstituciniai organai, piliečių teisės. Gale pridėtos baigiamosios pastabos ir kiti priedai: nepriklausomybės paskelbimo Aktas, Lietuvos valstybės laikinosios konstitucijos pamatiniai dėsniai ir visų mūsų 22 metų nepriklausomybės laikotarpio konstitucijų tekstai.

● **LIETUVIŲ DIENOS, 1967 m., sausio mėn., nr. 1.** Redaguoja **Bern. Brazdžionis.** Leidėjas **A. F. Skirius.** Metinė prenumerata $6.00. Adresas: Lietuvių Dienos, 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029.

Viršelyje įsidėdamas dr. J. K. Valiūno nuotrauką ir tekste pažerdamas atitinkamas informacijas bei veiksnių konferencijos nutarimus, žurnalas šį kartą užakcentuoja politinį ir visuomeninį mūsų veiklos sektorių. Tačiau netrūksta dėmesio ir kultūriniam barui. Gražus yra puslapis, skirtas neseniai mirusiam žymiam vokiečių poetui Jonui Bobrovskiui, rašiusiam ir lietuviškomis temomis. Čia spausdinamas ir jo eilėraščių pluoštas, lietuvių kalbon išverstas J. Tininio. Minima Pasaulio lietuvių archyvo sukaktis, Elenos Kepalaitės skulptūros paroda, rašoma apie besiveržiantį iš partijos rėmų meną Lietuvoj, viską iliustruojant gausiomis ir geromis nuotraukomis.

● **PLUNKSNA IR ŽODIS. Plunksnos klubo almanachas. Redagavo Juozas Almis Jūragis. Išleido Sydnėjaus Lietuvių plunksnos klubas Australijoj, 1966 Jaunimo metais.** Leidinys 8 x 5 inč. formato, 260 psl., iliustruotas dail. L. Urbono darbų ir bendradarbių nuotraukomis. Almanacho kaina $2.50.

Leidinį malonu imti į rankas, nes jis liudija Australijos lietuvių visuomeninio darbo barus ir jų plunksnos kūrybines pastangas. Ir ne tuščiu pasigyrimu, o akivaizdžia tikrove skamba šios knygos leidėjų įvadinis žodis pirmajame almanacho puslapyje:

"Mes esame tolimiausioji lietuvybės banga. Mes — Australijos lietuviai. Žemės rutulyje labiausiai nutolę nuo lietuvišką sielą mums dovanojusios tėvynės. Tolimi didžiosioms lietuviškoms kolonijoms ir lietuviškos kultūros centrams užjūriuose.

Bet mes esame gyvi".

Savo gyvybę šio leidinio bendradarbiai čia ir paliudija, apglėbdami įvairias sritis nuo nepriklausomybės kovos atsiminimų, net nuo pieno sutelkimo organizacijos nepriklausomoje Lietuvoje iki šiomis dienomis Australijoj rašomų lietuviškosios poezijos posmų, sporto, nekrologų, beletristikos gabalų ir L. Urbono tapybos darbų. Poezijos duota net šešių tenykščių autorių, kurių ne viena eilutė suskamba nemeluotu nuoširdumu. Iš beletristikos puslapių labiausiai prasikiša Agnės Lukšytės novelė "Vėžliukas beprasmiai rėplioja". Autorės plunksnoje jaučiama tikra literatūrinė kultūra ir talentingas mokėjimas surikiuoti žodį norimam išsisakymui. Išskirtinio dėmesio vertas ir Juozo Slavėno atsiminimų pluoštas "Primiršta asmenybė", kur rašantysis seniai praėjusių dienų fone iškelia įdomius poeto Motiejaus Gustaičio bruožus. Lazdijų gimnazijos pareigose ir jo pašnekėsiuose su savo gimnazijos mokiniais poeto Motiejaus Gustaičio portretas čia papildo-

Almanacho viršelis su L. Urbono paveikslo nuotrauka.

mas lig šiol mažai kam žinomais bruožais.

Aplamai, šis Australijos lietuvių almanachas yra maloni dovana kiekvienam laisvojo pasaulio lietuviui.

● **ŠAULIŲ SĄJUNGOS ISTORIJA.** Antrasis leidimas. **Parašė Jonas Matusas,** istor. daras, universiteto privatdocentas. Išleido "Mintis" 1966 m. Australijoj. Knyga 8½ x 5 inč. formato, 280 psl., kietai įrišta, kaina $4.00, gaunama "Drauge".

Ši mūsų žinomo, neseniai mirusio istoriko kruopščiai paruošta nepriklausomybės laikotarpio Šaulių sąjungos istorija, buvo išleista 1939 metais Lietuvoje, bet dėl užgriuvusių okupacijų nesuspėjusi plačiau paplisti, raudonajai armijai užgriuvus Lietuvą, buvo konfiskuota. Todėl dabar knyga perspausdinta Australijoje. Ją turėtų įsigyti kiekvienas šaulys, buvęs karys ir kiekvienas knygos mėgėjas lietuvis, neatitolęs nuo laisvės kovų dvasios.

● **Zeno Ignonis, SABAOT, DIO DEGLI ESERCITI.** Instituto Editoriale del Mediterraneo leidinys, 1967 m., Roma. 290 psl., kaina $3.25.

Tai bene pirmas naujesnis lietuvio italų kalba parašytas leidinys apie Lietuvą. Tai karo meto dienoraštis, vaizduojąs įvykius Lietuvoje ir Gudijoje, į kur autorius buvo nublokštas. Prasideda 1939 metų kovo 21 dienos įvykiais — Klaipėdos atplėšimu nuo Lietuvos. Toliau aprašomos liūdnos dienos, įsibrovus sovietams į Lietuvą, baisiojo birželio deportacijos, rusų-vokiečių karas, gyvenimas nacių okupuotoje Lietuvoje, autoriaus persikėlimas į Minską sielovados uždaviniams, susitikimai su įvairiais žmonėmis Gudijoje, kelionė į Mohilevą ir Polocką, pasikalbėjimas su ortodoksų vyskupu, kieti Gestapo priespaudos patyrimai. Tos dienoraštinės apybraižos ir reportažiniai įspūdžiai baigiasi 1944 metais ir tik papildoma keliomis pastabomis iš vėlesnių metų.

Autorius rašo gyvai, intriguojančiai. Susidaro patrauklus informuojantis skaitymas. Knygą perskaitęs Italijos episkopato komisijos filmų reikalams valdybos direktorius msgr. F. Angeliccio parašė: "Su dideliu susidomėjimu ir nuoširdžiu susijaudinimu skaičiau jūsų karo meto atsiminimus. Manau, jog knyga yra verta, kad kuo plačiausi visuomenės sluoksniai ją pažintų ir pamedituotų, nes ji yra vienas iš iškalbingiausių pokarinių krikščionybės liudijimų. Ji ryškiai parodo mūsų brolių, kurie yra už geležinės uždangos, pasišventimą ir kančią. Knyga yra didelio žmogiškuumo dokumentas, taip gerai literatūriniu atžvilgiu perteiktas, kad turės didelį publikos susidomėjimą".

Knyga gaunama adresu: Rev. A. Jonuška, Via Casalmonferrato 20, Roma, Italy. Gaila, kad jos antraštė eiliniam skaitytojui nėra intriguojanti, bet užtat pats turinys didžiai patrauklus.

(J. Pr.)

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. - GR 6-9758
JADVYGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary
INSURED
4 3/4% DIVIDEND CHECKS MAILED QUARTERLY ON INVESTMENT SAVINGS ACCOUNTS
5 1/4% LONG TERM BONUS SAVINGS ACCOUNTS
1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS ● 60650
Phone 656-6330
HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed

SIUVIMO MAŠINOS
BERNINA • NECCHI • ELNA • PFAFF • KENMORE
(Šveicariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos, Singer ir kitos). Taisome parduodame ir nuomojame prieinamomis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pritaikome pagal skonį kabinetus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose. Parduodame ir taisome dulkių siurblius.
B & B SEWING MACHINE CO.
4214 S. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. 927-0044; 927-0045.
Vedėjas Arvydas M. Dikinis

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. PR 6-8998

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai. metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. VIrginiai 7-7258-59

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.
Raštinė atdara kasd en nuo 8 val ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

MOVING
perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60632. Tel. RE 7-7083

CHICAGOS PONIOS IR PANELĖS,
Nereikalingi plaukai sunaikinami atsargiai, efektingai, ekonomiškai! Pasauly garsus metodas vartojamas, pripažintas visų daktarų.
Lūpos, žandai, skruostai, antakiai, kakta, rankos, kojos.

Kankintis visą gyvenimą su nereikalingais plaukais, tai jau perdaug. Laikas tik pasunkina padėtį, kiekvienas odos ligų gydytojas tai žino.
Kodėl laukti? Tuoj skambinkit DE 2-6631 ir pasikalbėkite.
Elektrologistė — JANINA POCS, Marshall Field Annex Bldg., 25 E. Washington St. Suite 1420

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvir. 9—9 val., antr. treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

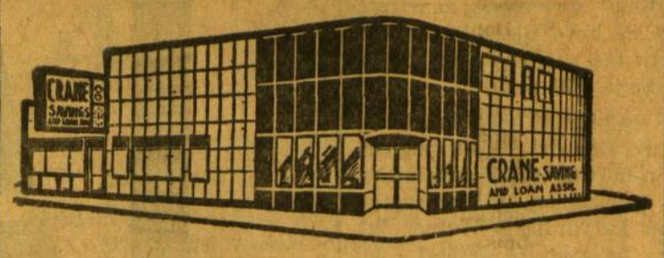

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4 3/4% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas
INSURED
PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. ..... 9 v. r. iki 6 v. v.
PIRMAD ir KETV. ..... 9 v. r. iki 9 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. ..... Trečiad. uždaryta

Dovanos Velykoms
pasieks greičiausiai Jūsų artimuosius
LIETUVOJE
jei siųsite jas per
CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.
220 South State St., Tel. WA 2-9354
arba
2618 West 63rd St., Tel. WA 5-2466
SIUNTINIAMS SUDARYTI MES TURIME YPATINGAI GAUSŲ PASIRINKIMĄ VERTINGIAUSIŲ PREKIŲ.
Priimame siuntinius, sudarytus iš siuntėjų nuosavų daiktų bei produktų. | Priimame užsakymus dovanoms iš sovietinių gaminių.
ATPIGINTOS KAINOS dovaniniams AUTOMOBILIAMS
GALIOJA IKI Š. M. KOVO 20 D., Jos sekančios:

"Volga" GAZ-2IR	$2,365.19	"Moskvitch" 408-E	$1,954.88
"Volga" GAZ-2IUS	$2,553.70	"Moskvitch" 408	$1,759.39
"Zaporozhets" ZAZ-965A	$957.60		

Reikalaukite iš mūsų naujus katalogus bei muitų sąrašus.
GARANTUOTĄ SIUNTINIŲ PRISTATYMĄ ATLIEKAME JAU NET 20 METŲ.

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIDOMIS. DAR SUSPĖSIME PAGAMINTI ŠVENČIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS
STEIN TEXTILE CO.
urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass".
PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.
STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffetą, aksomo, ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.
616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

Artesian Restaurant
2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)
● Skanūs valgiai
● Geras patarnavimas
● Puiki atmosfera

—o—
PIETŪS
$1.65 & $2.25
JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS.
TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.
Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.
Atdara sekmad. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto

PLANINGAS TAUPYMAS *MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!*
● *Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.*
● *Metinis dividendas 4¾% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.*

PASKOLOS
perkant namus daromos ilgiems terminams ir prieinamais nuošimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.
DĖL INFORMACIJŲ KREIPKITĖS
MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.
PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING
JOHN J. KAZANAUSKAS, President
INSURED

Dail. Adolfas Valeška, kurio darbų nuotraukos bus pademonstruotos skaidrėmis vasario 26 d., 2:30 val. popiet Lietuvių foto archyvo atidarymo, Jaunimo centre, Chicagoje. (Lietuvių foto archyvas)

NAUJI LEIDINIAI

● **THE BALTIC REVIEW, October, 1966, No. 32.** Editorial Board: Leonhard Vahter — Editor - in - Chief for No. 32, Alfreds Berzins, Bronius Nemickas. Circulation Manager — Ilmar Raamot. Žurnalas išeina tris kartus metuose. Adresas: The Baltic Review, 29 West 57th Street, New York, N. Y. 10019.

Numeris pradedamas viceprezidento Hubert H. Humphrey pareiškimu Baltiečių laisvės dienos proga 1966 m. liepos mėn. 12 d. Žurnale taipgi atspausdintas lietuvių, latvių ir estų jaunimo Jungtinių Tautų delegatams įteiktas memorandumas, atidengiantis sovietinį kolonializmą Baltijos valstybėse. Apie šiandieninę Baltijos kraštų problemą rašo Arnold Spekke. Pavergtosios Estijos literatūros apžvalgą duoda Mall Jurma. Antruoju tęsiniu spausdinamas dr. Jono Savojo straipsnis, išryškinąs religijos persekiojimą okupuotoje Lietuvoje. Apie praėjusį Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą informuoja Algirdas Budreckis. Knygų apžvalgoje, be kita ko, Clark Mills recenzuoja Manyland Books anglų kalba išleistą Antano Vaičiulaičio novelių rinkinį "Noon at a Country Inn (Vidudienis kaimo smuklėje).

● **MARE BALTICUM, Zeitschrift der Ostseegesellschaft, Jahrgang 1966, Doppelheft 3-4.** Redaktorius prof. dr. Fr. Seebass - Broby. Adresas: Mare Baltucum, Hamburg 13, Johnsallee 14, W. Germany.

Žurnalas skirtas kraštų apie Baltijos jūrą politinėms ir kultūrinėms praeities ir dabarties problemoms nagrinėti. Straipsniai spausdinami vokiečių, anglų ir švedų kalbomis. Lietuva ir lietuviai šiame numery liečiami leidinio "Acta Baltica" recenzijoje, Baltų draugijos Vokietijoje veiklos aprašyme ir A. Spekke anglų kalba straipsnyje apie senuosius gintaro prekybos kelius.

● **MITTEILUNGEN AUS BALTISCHEM LEBEN, Nr. 4 (56), December 1966, 11 Jahrgang.** Žurnalas išeina keturis kartus į metus, leidžia "Baltische Gesellschft in Deutschland". Prenumerata DM 6.00. Adresas: Adam Gruenbaum, 8 Muenchen 15, Lessingstr. 5, W. Germany. Šiame numeryje pateikiama plati lietuvių kultūrinio gyvenimo apžvalga ir dr. P. Reklaitis recenzuoja dr. Kristupo Gudaičio knygą "Lietuviai evangelikai", išleistą "Rūtos" 1956 m. Kanadoje.

● **LIETUVIŲ GYDYTOJŲ BIULETENIS, 1967 m., sausio mėn., nr. 1.** Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos organas, leidžia Illinois Lietuvių gydytojų draugija. Vyr. redaktorius dr. S. Biežis. Atsakingasis redaktorius dr. M. Budrienė, 9236 So. Longwood Drive, Chicago, Ill. 60620, USA. Administruoja Irena Makš tutienė, 8743 Mobile Ave., Oak Lawn, Ill. 60453. Prenumerata $4.00 metams. Leidinys išeina 4 kartus į metus. Nors kukliai tik biuleteniu pasivadinęs, leidinys yra įdomus savo turiniu ir gražiai estetiškai tvarkomas, spaustuvėje spausdinamas žurnalas, duodąs plačią mūsų gydytojų veiklos apžvalgą, o savo straipsniais patrauklus ne vien tik profesionalams gydytojams, bet ir kiekvienam, bent kiek besidominčiam medicinos problemomis.

● **MOTERIS, 1966 m., lapkričio - gruodžio mėn., nr. 6.** Dvimėnesinis lietuvių moterų žurnalas, spausdinamas labai gerame popieriuje, gausiai ir meniškai iliustruotas. Leidžia Kanados Lietuvių katalikių moterų draugija. Redakcinė kolegija: Z. Daugvainienė, I. Kairienė, E. Krikščiūnienė ir N. Kulpavičienė. Administratorė B. Pabedinskienė. Žurnalo prenumerata metams $5.00. Adresas: Moteris, 1011 College St., Toronto 4, Ont., Canada. Žurnale daug dėmesio skiriama grožinei literatūrai, spausdinami savų rašytojų kūriniai, verčiami svetimųjų, apstu neblogų straipsnių, daug žinių iš viso moteriškojo pasaulio ir iš lietuvių moterų veiklos.

● **EGLUTĖ, 1967 m., vasario mėn., nr. 2.** Lietuvių vaikų mėnesinis laikraštėlis. Leidžia Lietuvių kultūros institutas, redaguoja ir administruoja Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys. Metinė prenumerata $4.00. Adresas: Eglutė, Immaculate Conception Convent, Conn. 06260.

Šitas vienintelis mūsų vaikų laikraštėlis ypač pastaruoju metu yra pagražėjęs ir patobulėjęs tiek savo išvaizda, tiek turiniu. "Eglute" besirūpinančioms seselėms pavyko talkon pritraukti visą eilę mūsų dailininkų bei vaikų literatūros rašytojų, kurie, bendrai sunėrę rankas, laikraštėlį padarė mielu akiai ir artimą vaiko pasauliui. Belieka tik vienintelis rūpestis, kaip pritraukti laikraštėliui tiek skaitytojų, kad "Eglutė" galėtų gyvuoti dar ilgus metus. Gi apie tai jau turėtų pagalvoti tėvai, o visų jų būtų šventa tautinė pareiga laikraštėlį tuoj pat savo vaikams užsakyti.

ŠILTAS ŽODIS JAUNESNIEMS

Pranas Gavėnas, DIDYSIS REISAS. Pedagoginis paauglio vairuotojo patentas. Castelnuovo Don Bosko, 1966. 111 psl.

—

Galima pasidžiaugti, kad Jaunimo metais nebuvo pamiršta ir jaunimo idealizmą, pasaulėžiūrą, moralinį atsparumą ugdanti literatūra. Čia gražiai nusipelno saleziečiai, leidžią vadinamąją Jaunimo bibliotekos seriją. Vienu naujausių šioje eilėje veikalų — Prano Gavėno "Didysis Reisas". Iš karto reikia pasakyti, kad pavadinimas nevykęs. Jis gal labiau suprantamas Vokietijoje gyvenantiems, kur "reisas" — kelionė — kasdien jų girdimas germanizmas, tačiau kituose kraštuose toks žodis antraštėje — tiesiog atstumiantis.

Bet autoriaus idėja — gera. Jis, nusakydamas eigą kelionės automobiliu, taipgi — paimdamas paauguoliui patrauklų dalyką — praveda gražią ideologinio ir moralinio auklėjimo paralelę. Sokysime — kalba apie motorą ir tuoj pereina prie žmogaus gyvenimo motoro — širdies ir jos grynumo; pažink automobilį — pažink save; vairuotojas — valia ir asmenybė; laikykis kelio — nesiduok išbloškiamas iš tiesaus savo gyvenimo kelio ir t. t.

Ir autoriaus stilius gyvas, jaunatviškas, vaizdus. Jis moka gerus įpročius surišti su pauguolio herojais. Pvz. 38 psl. rašo: "Pažvelk į Mariją ir kilk aukštyn!" — tai šūkis, kurį buvo pasirašęs prancūzų lakūnas Anselmas Gibuergues, šimtą kartų laimėjęs kautynes ore.

Arba vėl — cituoja Pečkauskaitę: "Kas pakyla, visą pasaulį pakelia". Arba: "Didieji žmonės yra meteorai, skirti degti, kad žemė būtų apšviesta". (Napoleonas)

Autorius savo šį darbą ruošdamas daugiausia pasinaudojo Luigi Olgiati "Il grande raid", o taip pat panaudojo A. Sušinsko, Br. Zumerio, J. Prunskio ir eilės užsieniečių veikalus. Pr. Gavėnas parinkęs įspūdingų pavyzdžių. Kaip autorius moka pravesti charakterį beformuojančiam jaunuoliui praktišką paralelę, galima pastebėti iš paskutinio puslapio, kur, šalia atitinkamų simbolinių piešinių, duodama 10 taisyklių žygininkui:

"1. Kas rytą sueiti į ryšį su Vyriausiu Komendantu — pasimelsti.

2. Kasdien pastudijuoti savo maršrutą — susikaupus pamąstyti.

3. Aprūpinti motorą kuru bei aliejumi — dažna komunija ir dvisavaitinė išpažintis.

4. Užsitikrinti tikslų kelią — turėti dvasios vadą.

5. Laikytis rodyklių ir šviesiaženklių — būti drausmingu ir paklusniu.

6. Saugotis pakelių plėšikų — blogų draugų, spektaklių, blogų skaitymų.

7. Neleisti motorui suktis veltui — nepasiduoti tinginiui ir aistrom.

8. Galėdamas, kasdien duoki raportą bazės viršininkui — vizitas Švenčiausiam.

9. Nepasiduoti nuovargiui ar pirmam nepasisekimui — būti išvermingu pasiryžimuose.

10. Kas vakarą peržūrėti savo mašiną — atidžiai suvesti sąžinės sąskaitą".

Pažymėtina, kad leidinys gausiai iliustruotas ir, kaip ir dauguma saleziečių leidinių, patraukliai išleistas. **J. Pr.**

Pavasariniai ir vasariniai siuntiniai 1967 metams

Iš daugelio specialiai sudarytų mūsų siuntinių 1967 metų pavasariui ir vasarai siūlome du, kurie yra labai praktiški, už žemą kainą ir į juos yra įtraukta viskas, kas labiausiai reikalinga Jūsų artimiesiems.

Žinoma, taip pat kiekvienas siuntėjas gali sudaryti dovanų siuntinį savo nuožiūra, pasinaudodamas mūsų kainoraščiu.

Moteriškas (1967).

Nailoninis su diržu itališkas lietpaltis, 3 yd. vilnonės angliškos kostiumui medžiagos, 4 yds. puikios suknelei medžiagos, 1 komplektas nailoninių apatinių rūbų 2 p. geriausios rūšies nailoninių kojinių, 1 šilkinė gėlėta skarelė, 1 nailoninė skarelė, 12 specialiai parinktų namų darbui adatų, 2 špūlės labai stiprių siūlų, 1 trumpom rankovėm megstukas

Kaina $75.00.

Vyriškas (1967).

Itališkas nailoninis su diržu dėvimas lietpaltis, 3⅓ yds. angliškos vilnonės kostiumui medžiagos, 2 nailoniniai v. marškiniai, 1 terylino kaklaraištis, 1 komplektas apatinių rūbų, 2 p. nailoninių arba vilnonių kojinių, 12 įvairaus dydžio adatų, 2 špūlės labai stiprių siūlų, 3 jardai vilnonės paltui medžiagos.

Kaina $75.00.

Jungtinis moteriškas 1967 ir vyriškas siuntinys

Kainuoja $135.00.

Tebesiunčiame ir visus kitus mūsų anksčiau skelbtus siuntinius dar vis už tą pačią kainą.

Automobilius, dviračius, motociklus, siuvamas mašinas, svaiginamus gėrimus, tabaką ir maistą (sov. gamybos) pristatome iš kooperatyvų Lietuvoje ir Sov. Sąjungoje.

Persiunčiame ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius.

BALTIC STORES LTD.
(Z. JURAS)
421, Hackney Road, London, E. 2., England

Seniausia šioje srityje lietuvių firma, greitas ir garantuotas pristatymas.

Atstovai:
A. Kusinskis, 167 College Str., Sudbury, Ont., Canada.
L. Radzevičius, R. R. 2. Port Arthur, Ontario, Canada.

Galime pervesti ir pinigus, už ką gavėjas turi teisę pasirinkti kas Jam patinka iš specialių krautuvių.

Taupykite

MIDLAND SAVINGS

MES MOKAME 5¼% ANT 1-nų METŲ CERTIFIKATŲ

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi $15,000 apdrausta Federalės valdžios agenturoje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 So. Western, PR 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. vak.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
FEBRUARY - VASARIO 23, 24 ir 25 D D.

ST. REMY Imported Three Star Napoleon Franch Brandy	Fifth	$4.69
CHAPOULIE 160 MONTH OLD IMPORTED BRANDY	Fifth	$3.98
HINE Imported FIVE STAR COGNAC	Fifth	$5.49
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth	$4.89
IMPORTED SCHINKENHAGER Original Steinhager	Fifth	$4.59
SKAIDRIOJI 80 Proof VODKA	Fifth	$2.98
COINTREAU Liqueur or COINTREAU Liqueur and Brandy	Fifth	$4.98
RHUM NEGRITA Imported West Indies Rum	Fifth	$4.79
CARRINGTON IMPORTED 6 year Old 86.8 Proof CANADIAN WHISKY	Fifth	$4.29
MICHELOB BEER Case of 24—12 oz. Throw away bottles	Case	$5.49

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7 - 1741 - 2
4330 - 34 South California Avenue
Telefonas LA 3 - 0440 ir LA 3 - 9852

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.
3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5 - 7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS, TAIPGI ORO VĖSINTUVAI, SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PRospect 8 - 0833 PRospect 8 - 0834

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOKPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108 - 09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN ILL. TEL. 636-2320

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

PAVEIKSLŲ ATNAUJINIMO RŪPESČIAI

JADV. PAUKŠTIENĖ

Yra sakoma, kad kūrinys yra amžinas. Žmogaus išsisakymas vienokia ar kitokia forma pasilieka gyvas ilgesniame laike. Bet neatsargu tvirtinti, kad taip būtų viskas amžina, kaip neseniai teko įsitikinti po naikinančio potvynio Florencijoje. Tačiau kiekvienas kūrybinis palikimas yra tartum istorinis tautos dienoraštis. Atskirų kūrėjų išsisakymu pristatoma visa tauta pasauliui. Tad kiekviena tauta rūpinasi kuo ilgiau išsaugoti savo kultūrinius lobius.

Mūsų tautai, istorijai nepalankiai susiklosčius, visada buvo nelengva išlaikyti, ką turėjome brangaus.

Audiniai, drožiniai ir istoriniai dokumentai

Ateinančioms kartoms kartais tenka sunkiai įrodinėti, ką mes turėjome, kuo buvome, kad nemažesni, bet kartais net dvasingesni, nekaip kiti. Tačiau karo metais viskas liko sunaikinta, o pagaliau tų pačių sulenkėjusių didikų kultūrinės pastangos buvo daugiau nukreiptos į kitus Europos kraštus, miestus, kurie jau ir be to skendo gėrybėse. Gražu, kad močiutės išlaikė šimtmetinius audinius savo skryniose. Stiprūs, ąžuoliniai dievdirbių drožiniai išliko per šimtus metų nesunaikinti gamtos, bet individualios kūrybos lyg neturėtumėm. Istoriniai dokumentai saugomi visuose didesniuose pasaulio archyvuose, gi tik ne per didelė dalis pas jų motiną - tėvynę Lietuvą. Toks likimas buvo ir su individualia daile, kurios praeityje, beveik beviltiškai nesurandame, išskyrus vieną kitą graviūrą, kurios taipgi buvo dažniausiai ne lietuvio menininko atliktos.

Ateinančios kartos atsakomybė

O vis dėlto šen ten dvaruose, bažnyčių pastogėse nepriklausomos Lietuvos laikais buvo lobio surasta, globojama, saugojama. Daug tačiau pradžioje prarasta dėl nesusivokimo jų vertės. Tad nieko nėra amžino, kas to paties žmogaus yra nesaugojama. Ateinančioji karta atsakinga, kad tauta savo kultūrinėmis vertybėmis amžinai egzistuotų.

Kūrinių apsaugojimas

Chicagoje mes turime archyvus ir galerijas, jų tvarkymui pasiaukojančius žmones ir visuomenę. Neabejingi tam reikalui ir jaunieji. Rūpinamasi ir pavieniui išsaugoti tai, ką turime brangaus, sukurto savų žmonių. Nemaža pakalbama, pasitariama, kaip apsaugoti dailės kūrinius nuo laiko dantų: įtakos iš oro, drėgmės, sausros, saulės, rūgščių, suodžių. Kas darytina, kai kartais paveikslai praranda savo spalvingumą, ryškumą, patamsėja, piešinys nudyla, atseit, kaip visa tai atgaivinti, atnaujinti, arba, kaip įprasta sakyti, restauruoti.

Reikalas yra labai svarbus. Reikia pripažinti, jog paveikslus reikalinga karts nuo karto atgaivinti, juos grąžinti į pirmykštį jų patrauklumą. Tam atlikti privalu būti geru ne vien restauravimo technikos specialistu, bet ir pačiam būti menininku. Jis turi jausti, kas yra kūrinyje: piešinį, techniką, spalvas ir visą, kas menininko išgyventa. Kitaip net graudu matyti žymių menininkų kūrinius po restauravimo visiškai sunaikintus.

Paveikslų nugražinimai

Teko patirti, kad šio krašto muziejai daugiausia susidarė iš privačių kolekcijų. Pasiturintieji įsigijo apsčiai genialių kūrinių Europoje ir kitur. Matyt, iš didelio stropumo, mėgdamos visur išreklamuotą nublizginimą, šeimininkės nudailindavo savo paveikslus lakais. Pasitikėdamos išreklamuotiems restauruotojams, leido jiems gerokai "nugražinti", o tuo pačiu ir sugadinti vertingus tikru savo grožiu paveikslus. Todėl ir pasitaiko visuose šio krašto muziejuose apgadintų paveikslų. Manet šiuo metu vykstančioje Chicagos meno instituto parodoje yra daug tokiu nevykusiu restauravimu sužalotų jo puikių portretų.

Paveikslų atgaivinimas

Nėra reikalo skubėti su perdėta švara ir tvarka paveiksle. Jei kūrinys buvo patrauklus ir aiškus perkant, jis toks liks visą laiką, tik tiek, kad iš paviršiaus kiek patamsės, apsineš dulkėm ir suodžiais. Jį atgaivinti galima puikiai drėgnu muiluotu skudurėliu, tačiau netrinant ir nespaudžiant. Ir tai darytina tik kartą per kelioliką ar daugiau metų. Nereikia būkštauti dėl paveikslo patamsėjimo. Jis nepatamsės per daug, jei tapant buvo naudoti geri dažai, geras pagrindas. Svarbiausia vengti įvairių lakų (varnish), kurie graužte graužia dažus, spalvas ir besitraukdami net atplėšia dažus nuo drobės.

Blogo skonio pavyzdžiai

Lakas ypatingai restauruotojų yra mėgiamas panaudoti. Po juo paveikslas atrodo gaiviai, spalvos skamba naujai, bet po neilgo laiko paveikslas atrodo sužalotas. Traukiantis lakui, paveikslas sutrūkinėja, neištaisomai patamsėja, pageltonuoja, o kartais po laku net pradeda pelyti. Tad nereikia skubėti aliejiniais dažais tapytus paveikslus tuoj atnaujinti, tuo pačiu primetant jiems netikrumo, pigumo ir dirbtinumo įspūdį, ką šiame krašte kiekviename žingsnyj pastebime. Dirbtinas japonų kinų, indų, indėnų menas, dirbtinės, įvairios viskam tinkamos medžiagos, dirbtinės gėlės, viskas bizniui, bet tik ne geram skoniui. Dirbtinis ir blogas meno atnaujinimas yra nuostolis kultūrai ir prasto skonio demonstracija.

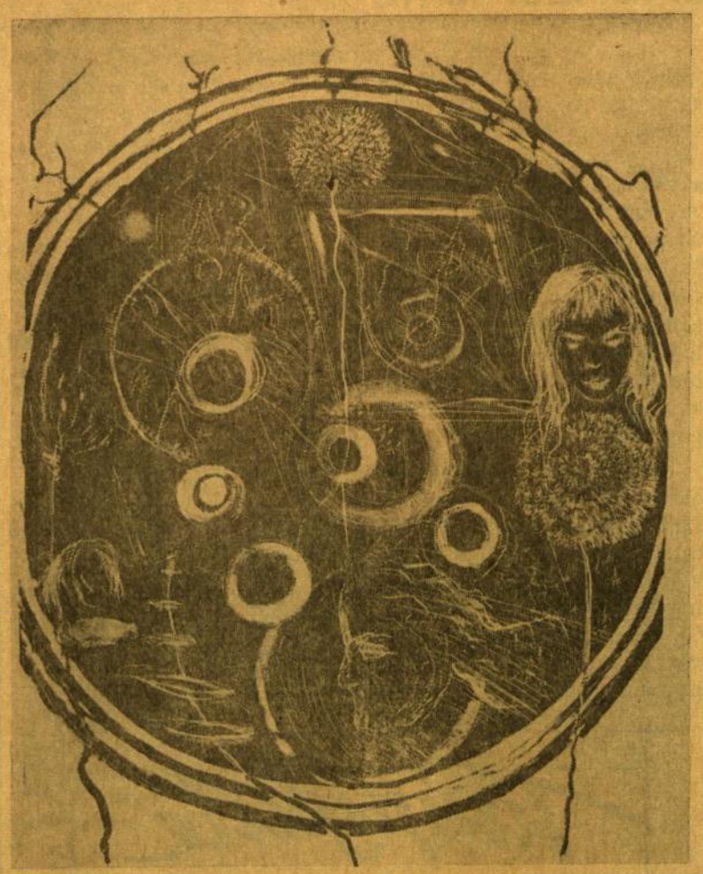

Marija Ambrozaitienė — Pienės (litografija)

Kaip saugoti paveikslus

Akvarelė, tempera, įvairių technikų piešiniai, litografijos, graviūros yra beveik neįmanoma atnaujinti. Reikalinga nuo pat jų gimimo tokius paveikslus labai pagarbiai saugoti, įdedant juos į sandarius ir stiprius rėmus. Reikia saugoti juos nuo sausros, drėgmės, nuo nuolatinių saulės spindulių.

Kuo kūrinys senesnis, tuo jo vertė didesnė, vien jau todėl, kad paveikslas yra liudininkas savo epochos, anos laiko dvasios išsakytojas. Tegul jis būna iš karto ir nesuprantamas, bet juo toliau ir vėliau, jis taps aiškesnis, suprantamesnis, žavingesnis ir įdomesnis. Gerame paveiksle niekas neišblunka, nedingsta, bet priešingai, vis kas nors naujo ir amžino iškyla. Jei gaisrai ir potvyniai nesunaikins, tinkama aplinkuma ir mūsų pagarba, geriausiai saugos meno kūrinį nuo nemokšiškų sužalojimų.

SEKSUALINĖ MORALĖ

Naujųjų knygų lentynose randame domininkono Albert Ple veikalą "Chastity and the Affective Life" (išleido Herder & Herder, New York. 1966 m., 192 psl., $4.95). Autorius prancūzas, veikalą išvertusi Marie-Claude Thompson. Jeigu veikalas verčiamas į kitas kalbas, tai jis susilaukė platesnio dėmesio.

Įdomus jis tuo, kad čia stengiamasi daryti sintezę Aristotelio filosofijos, Tomo Akviniečio teologijos ir Freudo psichologijos - psichiatrijos, taigi — duodama studijinė jungtis senųjų amžių, viduramžių ir naujųjų amžių idėjų.

Reikia pripažinti, kad autorius gerai pažįsta visų tų trijų laikotarpių suminėtuosius pirmūnus. Savo žodžiuose taupus ir preciziškas, matyt, kad išėjęs griežtą logikos mokyklą, kuri jį iš vienos pusės apsaugo nuo skystimavimo, bet įveda į filosofinio abstraktumo labirintus ir veikalą eiliniam skaitytojui daro sunkiau įkandamą.

Išryškinęs, jog žmogus gyvenime siekia džiaugsmo, laimės, autorius konstatuoja modernios psichologijos žodį, kad gyvuliškieji džiaugsmai žmogaus yra intensyviau pajaučiami ir reikia pastangų juos integruoti taip, kad jie nebūtų destruktyvūs. Tokiais gali būti ir seksualiniai jausmai. Moterystėje jie yra pilnai galimi, ir autorius nepagiria tų asmenų, kurie yra lyg alergiški džiaugsmui, o jis yra naudingas, jei tvarkomas moralės dėsnių. Žmogus tik turi saugotis priešingų veiksmų Dievo dėsniams, saugotis sabotažo Dievo tvarkai.

Šitaip suprastoji pati skaistybės dorybė bus sukilninta meilė. Ji įgalins dorą žmogų savo kūno aistras reguliuoti iš vidaus ir harmoningai jas įjungti į žmogaus asmenį. Tai "denarcizuos" žmogaus kūno jausmus, iškeliant juos į dvasinę meilę, kuri eina iš asmens į asmenį, o ne iš kūno į kūną. Skaistybės dorybės specifinis poveikis yra ne užgniaužti kūno džiaugsmus, bet nukreipti juos į kitur, ne vien į juos pačius. Skaistybės dorybė įgalina žmogų mylėti kitą visa savo esybe — kūnu ir dvasia — mylint visą kitą asmenį: jo sielą ir kūną, sako autorius, pabrėždamas, kad "būti skaisčiam tai mylėti, ir tai aistringai, tai pažinti aistrą, kuri randa džiaugsmą ir pasitenkinimą tik kilniausioje ir pilnutiniausioje meilėje".

Autorius skelbia, kad būtų klaida Freudą laikyti panseksualistu. Freudas yra rašęs (Collected Papers, vol. IV, p. 213): "Laikotarpiais, kada nebuvo jokių varžtų seksualiniam pasitenkinimui, pvz. kaip tai buvo senovės civilizacijos žlugime, meilė pasidarė bevertė, gyvenimas tapo tuščias, ir reikėjo stiprių reakcijų, naujų formacijų, kol vėl buvo meilės emocinė vertė atstatyta. Čia galima pastebėti, kad krikščionybės asketiniai polinkiai paveikė į iškilimą psichinės meilės vertės, ko pagoniškoji senovė nebūtų įsten gusi pasiekti". Tai Freudo žodis.

Skaistumo dorybė įstengia sėkmingai harmonizuoti aistras, pagal proto potvarkius. Savitvardos dorybė padeda žmogui savo aistras sužmoninti ir net jas "suantgamtinti"; iš kitos gi pusės — nuodėmė yra iškreipta meilė, tai sielos liga.

Šitokias idėjas tas modernus prancūzas perteikia savo veikale. Didžioji jo dalis skirta žmogaus veiksmo moralybės aptarimui, ir tik antrojoje, trumpesnėje dalyje autorius daugiau gilinasi į jausmų gyvenimą, seksualinę moralę. **J. Pr.**

O. Baužienė — Madona (aliejus)

NAUJOS ŽVAIGŽDELĖS DAINOS HORIZONTE

Tur būt, nėra žmogaus, kurs nebūtų dainavęs, jei tik jo balso organai sveiki. Kas kalba, tas gali ir dainuoti! Bet daina jau yra muzikos sesuo ir net pati mėgiamiausia plačiųjų žmonių masių. Dainavimo istorija yra įrodžiusi, kad teisingai išlavintu žmogaus balsu galima tapti tokiu vokalinės muzikos virtuozu, kurs konkuruotų jausmingumu negyvos medžiagos muzikos instrumentų virtuozus. Deja, šiame amžiuje nedaugelis vokalistų pasiekia tokio balso kultūros laipsnio. Daug prigimtų talentų palieka pažeisti ar net sunaikinti neteisingais balso lavinimo metodais. Daug, kad ir geru keliu eidami, pasilieka dvasiniai ar fiziniai neištesėję vienokiam ar kitokiam mėgėjiškumo laipsny.

Virtuozai, verti profesinio vardo dainos menininkai, neužgimsta per naktį! Pereiti balso lavinimo, iki jo brandos, keliui — su pagalbiniais reikiamais menininko asmenybei mokslais ir menais — reikia ne vien išimtinai įgimto darbštumo, bet ir išimtinos meilės savo profesijai ir ištvermės nepalūžti pakely.

Kaip rašytojo Biliūno pasakoj apie kalno viršūnės žiburį — jį siekiančių daugybė, bet visa kalno papėdė nuklota neištesėjusiais. Šiame gerokai sumaterializėjusiame krašte yra jau labai geras reiškinys, kad atsiranda pasiryžėlių mokytis meniškai dainuoti.

Elenutė Bradūnaitė

Chicagos lietuvių kolonijoj veikia penkios lietuvių dainavimo studijos (gi amerikiečių apie pora šimtų), kuriose kultyvuojama dainos menas ir žiebiamos naujos žvaigždelės dainos horizonte. Kad jos neužgestų dar nesuspindėjusios, visuomenės pareiga padėti savo dėmesiu joms tobulėti, palaikyti jų idealistinį entuziazmą, nors ir apsilankant į jų viešus, debiutantiškus pasirodymus.

Laima Underytė

Šiuo straipsneliu norima atkreipti mūsiškių dėmesį į vienos iš jauniausių dainavimo studijų — Iz. Motekaitienės mokinių rengiamą bene pačių jauniausių (ir amžiumi ir studijų laiku) dainavimo debiutantų muzikinį įvykį š. m. balandžio 1 ir 2 d. Jaunimo centre, kur G. C. Menotti vieno veiksmo komišką operą TELEFONĄ atliks Elenutė Bradūnaitė ir Vytautas Nakas; vienaveiksmę komišką operą S. Barab LAIMĖS ŽAISMĄ — bal. 1 d. atliks Juozas Aleksiūnas, seserys Laima ir Viktorija Bačinskaitės ir Laima Underytė; Kaukių baliaus programos sceną iš Čaikovskio operos PIKŲ DAMOS atliks Bačinskaitė, Aleksiūnas ir Onutė Pazarnukaitė (jaunutė balerina). Laimės Žaismą bal. 2 d. atliks kitas jaunimo sąstatas. Apie tai bus sekančiame "Moterų gyvenimo" skyriuje "Draugė".

S. T.

Viktorija Bačinskaitė

Laima Bačinskaitė

IŠ MOTERŲ PASAULIO

★ **Chicagos Lietuvių moterų** klubas paminėjo Vasario 16-tąją užpereitą trečiadienį Račiūnų Gold Coast salėje. Tokį minėjimo tradiciją pradėjo a. a. L. Vanagaitienė, ir klubas uoliai šitai vykdė per 21 metus. Minėjime dalyvavo per 100 klubo narių bei viešnių. Buvo patiektas ir lietuviškas menu. Matėsi tokie pavadinimai: Laisvės Alėjos salotai, Nepriklausomybės pyragas (3 spalvų) ir pan. Kiekviena dalyvė buvo papuošta Aldonos Gužauskienės padarytais trispalviais kaspinėliais, gi garbės viešnios ir programos atlikėjos — gėlių korsažais su 3 spalvų kaspinėliais. Buvo pagerbtos dvi narės — seserys Ona Biežienė ir Emil Judeikienė, netekusios savo sūnų II-ame pasaul. kare. Programą pravedė Genė Ambrozaitytė - Kraajicek. Rengimo komisijos narės: B. Kezienė, O Aukers, F. Gramontienė ir Ald. Gužauskienė. Programos knygutės buvo papuoštos trispalve. Juzė Daužvardienė, klubo garbės pirmininkė, atpasakojo A. Mickevičiaus "Gražiną". Programoje dalyvavusi solistė Janė Armonienė, muz. A. Kirstukienei akompanuojant, be kitų dalykų, sudainavo Gražinos ariją iš "Gražinos" operos. Ji dėvėjo iš Lietuvos atsiųstą gražų lietuvišką taut. rūbą.

★ **Kristina Sabaliauskaitė,** Alto Chicagos skyr. rengiamame Vasario 16-tosios minėjime Chicagoje, per 15 min. konspektyviai atpasakojo Lietuvos istoriją, žavėdama gražia lietuviška tartim, savo tautiniais drabužiais. Kristina yra baigusi sociologiją Lojolos universitete.

★ **Juzė Daužvardienė,** jai pačiai nedalyvaujant susirinkime, buvo išrinkta aklamacijos būdu Konsulų korpuso ponių klubo programų sumanytoja bei vykdytoja, kuo jau ji yra 5 metai iš eilės.

★ **Giedrininkės** ir šiemet, kaip ir kitais metais, atėjo talkon Alto Chicagos skyr. Vasario 16-tosios minėjime Chicagoje jos rinko publikoje aukas.

Akušerių suvažiavimas Berlyne

Akušerės beveik visai yra nežinomos amerikiečiams. Tačiau jos dar plačiai praktikuoja tiek moderniškuose, tiek atsilikusiuose kraštuose visame pasaulyje. 14-tasis tarptautinis akušerių kongresas Berlyne visai neseniai sutraukė 1,700 delegačių iš 45 kraštų, nuo pat Argentinos ligi Suomijos.

Pagrindinės kalbėtojos kongreso centravosi akušerių istorijoje ir jųjų rolėje moderniame pasaulyje. Justine Siegmund, Brandenburgo rūmų karališkoji akušerė, parašė pirmą vokiečių akušerėms knygą 18-ame šimt. Ji reikalavo, kad akušerės bent mokėtų skaityti.

Knud Bay, Sparta. N.J., aukštesniosios mokyklos bibliotekininkė, rašo magistro darbą, nepaisant, kad ji turi 79 m. amžiaus. Ji prieš 60 m. yra baigusi East Stroudsburg kolegiją.

Daugely kraštų šiais laikais reikalaujama bent 10 metų praktikos modernioje akušerijoje. Nors Europoje pasinešta smarkiai statyti ligonines paskutiniame dešimtmety, akušerės dar vis atlieka svarbų vaidmenį jei ne fiziniu, tai bent psichologiniu atžvilgiu gimdymo metu. Kaip moterys, jos labiau sugeba padėti būsimoms motinoms, negu per daug užimti vyrai, vaikų gydytojai arba šeimos gydytojai. Daugely modernių kraštų, kaip Oalndijoje, kur ligoninės yra pačios moderniškiausios ir jų yra daug, vis tiek dar namuose praktikuojama akušerės pagalba. Ten gimdančiosios priežiūra namuose yra pati geriausia, o vaikų mirimo skaičius pats žemiausias visame pasaulyje.

Laimingiausio vedybos

Apklausinėjus didelę daugumą piliečių šiame krašte, surašinėjimo biuras Valentine priėjo išvados, kad 65% įsitikinę, jog prezidentas Johnson yra laimingiausiai vedęs garsenybė, o jo žmona Lady Bird yra idealiausia žmona. Antroje vietoje liko kino aktorius Bob Hope.